

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

WILDROSOR

DIKTER

AF

DANIEL FALLSTRÖM

Tredje samlingen

Allmänna Sektionen

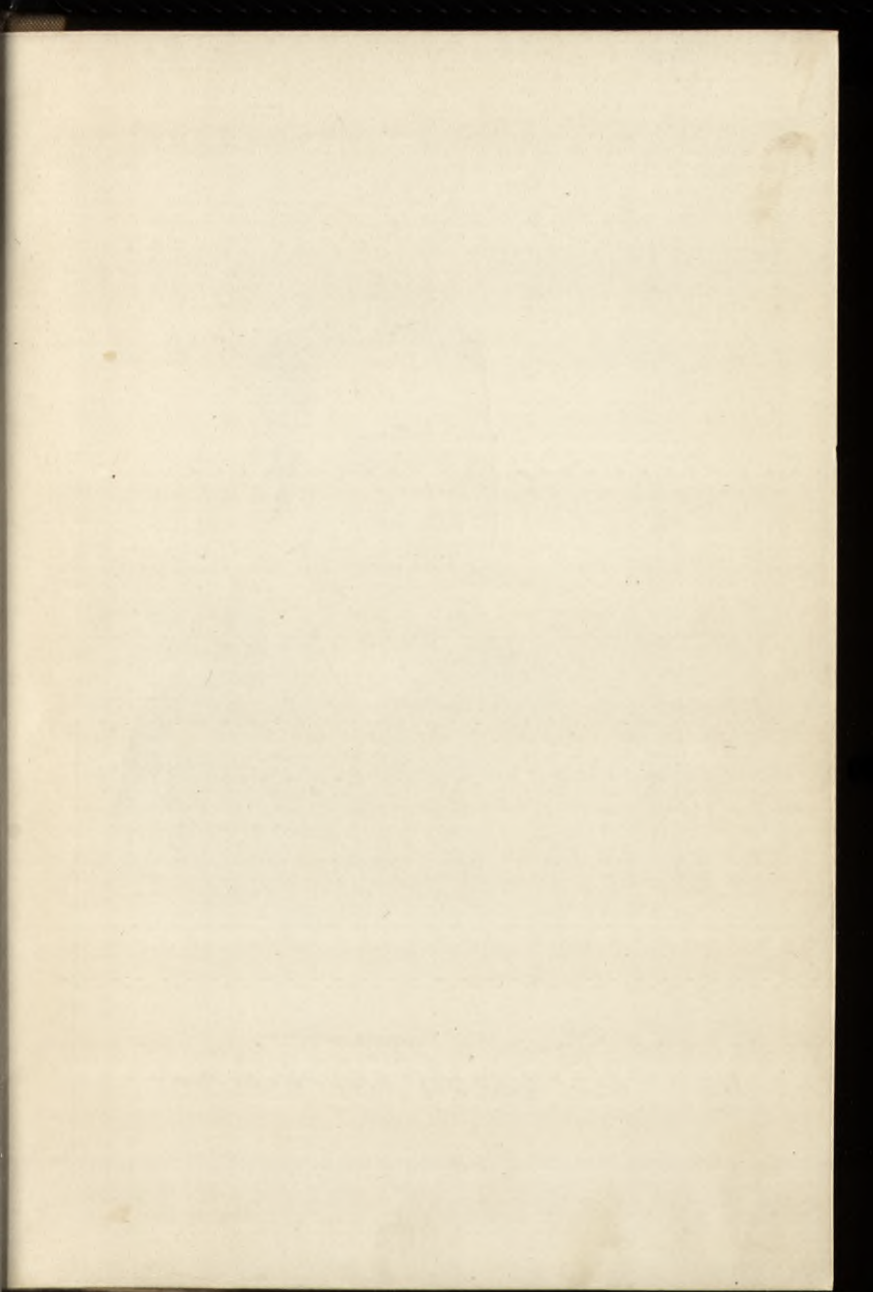
Litt.

Sv.

+ 10.40
1756

Anni Wendell
1899.

63070

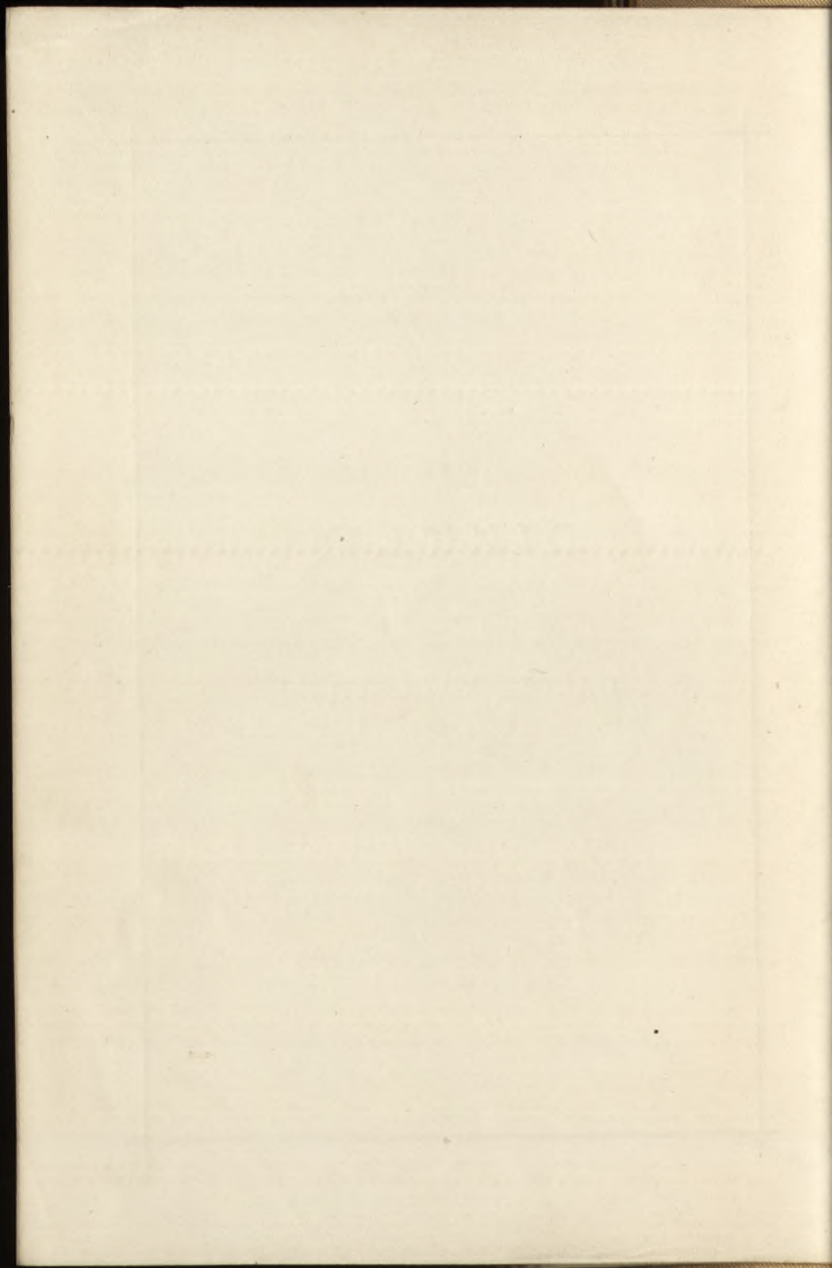

David Fallström

DIKTER

AF

DANIEL FALLSTRÖM

VILDROSOR

DIKTER

AF

DANIEL FALLSTRÖM

TREDJE SAMLINGEN

STOCKHOLM
FRITHIOF HELLBERGS FÖRLAG

NORRTELJE, FRITHIOF HELLBERGS BOKTRYCKERI, 1892.

INNEHÅLL.

	Sid.		Sid.
När?	1	Under hvita spetsar hvilat	88
Resignation	3	O, fråga ej!	90
Venus Urania	7	Ung på nytt	93
Haga	11	Röda korset	96
Jag står vid det tysta vatt- net	13	Apollofjäriln	98
Elsemoore	15	Blanche	100
I skogens skymning troll- dom bor	18	Förfrusen	103
I flyttningen	21	Tindrande, fagra stjärna	106
Man restaurerar	24	Vin, kärlek och sång. . .	108
Slädparti	26	Prinsessan Silkes hår . .	110
Stanser	29	Pennan.	112
Septemberkväll i Stockholm	33	Vive la France	115
Runor	36	Septemberafton	118
Framför Venus Milo	39	Mod!	120
Ione	43	Att vara, broder, eller icke vara?	123
Du var stjärna i sky.	45	Skymning	126
Du är mig när	47	Midsommarnatt.	128
Den första snön	49	Ett hem!	130
Karneval	52	När jag skall dö	133
Den okända	55	Karlsten	135
Aftonmolnet	60	Farväl, sommar!	138
Varer svenske!	63	Minns du?	140
I kärlek	67	Dolores.	142
Grodan.	71	Honny soit qui mal y pense	147
Han var en man	77	Upp!	156
Du unga mor	80	Till Carl Snoilsky.	159
»Gull är ej annat än mull»	83	Jul- och nyårssånger. . .	165
		Fältherrns fest	187

När?

När diktar du dina sånger —
i skogarnas stilla ro,
där bäcken gnistrar i mossan
och väna violer bo?

Säg, diktar du dem vid glaset
i muntra kamraters lag,
när ljusen flämta i pipan
och fönstren skimra af dag?

Eller . . . kanhända vid hafvet
i gryningens första stund,
när flammande eldklot tänder
fjärdar, vikar och sund?

Du diktar dem, säg, om natten
på kammarens tysta vrå,
när blixtnabbt förbi din ruta
de glänsande stjärnskott gå?

Nej, broder, nej, mina visor
vi dikta på tu man hand,
jag och min mörka flicka
från drömmarnas sagoland!

1892.

Resignation.

På lifvets valplats, midt i natten djupa,
jag sårad låg, se'n under dagens strid
jag uti tusental sett bröder stupa,
förbannande sin fiende därvid.

Svårt var jag sårad. Och jag tiggde döden,
som hög, allvarlig öfver fältet gick,
att stanna hos mig för ett ögonblick
och med sin kyla släcka feberglöden.

Förgäfves! Ej han kom att hvila skänka:
den läkarn helst går obedd, dit han går.
Och ensam låg jag där med öppna sår
och längtade se någon stjärna blänka.

Men allt var natt, förbannelser och gråt.
Här intet hjärta hyste hoppets gnista,
och ingen tunga stammade: förlåt!
Förtviflan brann i hvarje blick, den sista.

Ett vapen sökte jag med blicken då,
och strax bredvid mig såg ett svärd jag ligga;
jag famlade med handen att det nå
för att ej längre döden nödgas tigga.

Kring stålsmidt fäste grep jag girigt tag,
min längtan knappast kunde jag betvinga
att själf med denna stolta, starka klinga
förinta detta hjälplöst trötta jag.

Då plötsligt stod hos mig en hög gestalt,
en kvinnligt mild, men mörk som smärtans
moder;

ur sorgsna ögon strömmade det floder
af stilla ljus, att jag i tårar smalt.

Och vänligt hon sin hand på pannan lade,
och hennes mjuka röst ljöd himmelskt god,
när, lutad öfver mig, hon sakta sade
det lilla stora starka ordet: »mod!»

Och underbart ett lugn jag då förnam:
det var, som läktes såren lifvet slagit,
det var, som milda melodier dragit
igenom själens alla strängar fram.

Jag hörde lidelserna mer ej brusa
likt stormar i förvildad, öde skog;
jag hörde endast fridens palmer susa,
och deras skugga i sitt hägn mig tog.

Jag sporde, medan ännu kvar hon dröjde:
ditt namn? . . . säg, är det Hoppet eller Tron?
Mot bleka stjärnor hon sitt hufvud höjde,
och stolt hon svarade: »Resignation!»

1892.

Venus Urania.

När om natten full af ångest
jag ur lätta sömnen spritter
se, i hörnet af min soffa
blek och tyst en skepnad sitter.

Och med mörka, sorgsna ögon —
ögon, som jag aldrig glömmet —
ser hon på mig oafåtligt,
ser hvad styggt mitt hjärta gömmer.

Och jag vrider mig i bädden,
pinad under minnets gissel:
mellan bågarklang och kyssar
hör jag gråt och tandagnissel.

Allt hvad i mitt lif jag brutit,
synder, nästan halft förgättna,
lysa lika klart som dagen,
fastän mörkret synes tättna.

Bort med dig, du stumma skepnad,
som med blicken mig förstenaar,
eller säg mig, jag besvär dig,
hvem som ifrån synd mig renar!

Jag har brutit, jag har felat,
ångerns heta tårar strömma —
finns då ingen väg till räddning,
finns då intet sätt att glömma?

Se, då ljusnar det i rummet!
Är det kanske morgonglöden,
himlens ljus, som ger åt jorden
sina första varma flöden?

Nej, det strålar ifrån henne,
nyss så mörk och nu förklarad,
och det hviskar i mitt inre,
att min fråga är besvarad.

Denna skepnad, som mig skrämde,
det var du, som var mig nära,
du min kyska, stora kärlek,
du mitt samvete, min ära.

För min skull du sørjt och gråtit,
och i böner har du vakat,
tills af ånger böjdt mitt hjärta
som ett rö för stormen skakat...

Men i kärleks friska vatten,
där ej något orent blandas,
vill jag bada stark min ande
för den stridens dag, som randas . . .

1891.

Haga.

Svept i vårens skymning tysta, vackra
Haga,
smeker du mitt minne som en gammal
saga —
som en ton från fordom,
drömmande och skär,
då, mitt vackra, tysta Haga, ljuf du är.

Jag står vid det tysta vattnet.

Jag står vid det tysta vattnet
och ned uti himlen ser —
I, speglade gyllene stjärnor
o, kunde jag fånga er!

O, kunde på en gång jag famna
den fågling, som jorden har,
och himlens eviga skönhet,
som dröjer i djupet kvar.

Då, utan tvekan, jag tager
dit ut i natten ett språng —
men stjärnorna blott äro bländverk
och djupet gyttja och tång.

1892.

Elsemoore.

Där ute i villande hafvet,
där sjöarna skyhöga gå,
slottet Elsemoore ligger begrafvet —
ohej! . . . ohi! . . . ohå!

Hvar sjögast det noga känner,
fast ingen det prickat ut,
och längtan i hågen bränner
att där få hvila till slut.

I månklara, lugna nätter
det vinkar ur hafvets famn
och lockar från blåa slätter
till marmorsval hvilas hamn.

Det vinkar med torn, som glimma
af kostbara stenars prakt,
det lockar vid midnattstimma
med sånger af sällsam makt.

Där nere i skimrande hallar,
som lysa af pärlemor,
när hafvet i vrede svallar,
fribytaren Elsemoore bor.

I hvinande storm han seglat,
i piskande kulregn stått,
hans flagga hafven ha speglat,
runtt jorden den fruktad gått.

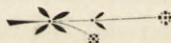
Och här för sig och de sina,
de trotsiga gästarnas rund,
han låter lamporna skina
vid fester i midnattsstund.

Och hvarje sjöman, som funnit
sin död i bränningens brus,
får tömma, när fram han hunnit,
vid sjöhjältars bord sitt krus.

Och vackraste tös han famnat
i söder eller i nord
till tröst för den tappra hamnat
som granne vid Elsemoores bord.

Och därför, när bränningar ljunga,
och sjöarna skyhöga gå,
i stormen hörs märgasten sjunga:
ohej! . . . ohi! . . . ohå!

1892.

I skogens skymning trolldom bor.

I skogens skymning trolldom bor,
där sagans fe än håller vakt,
och fortare, än du det tror,
med dina sinnen får hon makt . . .

När aftonstjärnan stilla brann,
och daggen sken på gräs och strå
och forsen sjöng för sol, som svann
långt bort om skogens tysta vrå,

jag smög mig ifrån festens larm,
från vapens och pokalers glans
till natten ut, som sommarvarm
bjöd älfvors ljusa flock till dans.

Och inne under granars tak
linnéans skära klocka klang,
när in i grönskande gemak
steg drömmarn utan namn och rang.

En annan fann jag före mig —
en annan, hvilken lockats ut
att ensam vandra enslig stig
och drömma ostörd en minut.

Jag kände denna hvita dräkt,
jag kände henne, som den bar —
hon var af samma stolta släkt,
som slottets unge herre var.

Hon vände nu. Ett ögonblick
vi stodo tysta mot hvarann,
och öga svar af öga fick,
fast tungan orden icke fann.

Du blonda barn, du fagra barn,
hur innerligt vi kände då,
att sakta spunnos starka garn
osynliga omkring oss två.

Vi två. Allt annat sjönk i jord —
palats och parker, rang och gull;
till kärlek satte forsen ord,
och himlen stod af stjärnor full . . .

I skogens skymning trolldom bor,
där sagans fe än håller vakt,
och fortare, än du det tror,
med dina sinnen får hon makt.

1891.

I flyttningen.

Framför ett ruckel högt på Östermalm
flyttsaker lågo i en brokig blandning —
ur trasade madrasser lyste halm,
och hvarje möbel undergått förvandling.

Sofföfverdraget hade färgen mist,
och stolarna i regeln halta voro —
helt säkert var det länge sedan sist
de nyfernissade från snickarn foro.

Jag läste sagan om en sorglig strid,
som kanske tappert kämpats emot ödet;
nog detta bohag sett en bättre tid,
och ej familjen alltid saknat brödet.

En liten flicka i en sliten schal
och blek om kind och frysande trots solen,
som ifrån hösten ännu sommar stal,
satt krupen upp på vakt i bästa stolen.

Jag frågte henne: »Säg mig, liten, då,
hvar skall du flytta . . . flytta nu på hösten?»
Hon svarade ur karmstolns nötta vrå,
fast hennes snyftning nästan kväfde rösten:

»Hvart, frågar herrn? Det vet jag icke än —
se mamma säger, rummen ä' så dyra,
och det var länge . . . mycket länge se'n,
som stackars mamma hade slant till hyra.»

Det där var nog, hur enkelt det var sagdt;
i lillans svar låg ju en hel historia,
och när jag gick, jag tyckte höstsoln lagt
kring blonda hufvu't fattigdomens gloria...

Så gick jag längre ned till praktpalats,
där hyrkuskvagnar höllo hela raden
och trottoaren knappast hade plats
för möbler, ordnade längs husfasaden.

Där lyste lyxen, sammet och brokad,
och konsten talade ur marmorvaser,
och bokskåp, ställda liksom till parad,
där hviskade det fina vettets fraser.

Här bodde rikedomen, lugnt och tryggt,
om också gatan för en stund den lånat,
men när jag mindes flickans svar, så skyggt,
det var som dessa möbler lifvet hånat.

1892.

Man restaurerar.

»För allmänheten hålles slottet stängdt!»
»Hvarför? jag sporde. — »Jo, man
restaurerar,
och anslag därom, som ni ser, finns hängdt
på slottets port — läs, om det konvenerar!»

Man restaurerar, ja, i tidens smak;
man vänder upp och ner på allt det gamla,
och slottets salar få sig nya tak —
historiens visst hotade att ramla.

Men nya tak nu fordra allting nytt,
och arkitekten ritar, snickarn hamrar,
och snart för slottet har den dagen grytt,
då solen skiner in i nya kamrar.

Kritiken synar, finner verket godt:
i tidens stil man troget restaurerat.
Man ljuger skändligt, tro mig, stolta slott,
det är din ålderdom man profanerat.

Väl lysa rummen uti ren gotik,
och vägghpanelningen är präktigt skuren,
men alla dina minnen ligga lik,
och romantiken flyktat öfver muren.

1892.

Slädparti.

Hur härligt att en vacker vinterdag
i tysta skogen höra bjällror klinga,
att under virkadt nät se trafvarn springa,
när blott i slädan sitta *du* och *jag*.

Och så från vintern plötsligt träda in
i upplyst sal, där björkvedsbrasor brinna,
och finna bordet festligt dukadt, finna,
att platsen närmast in till min är din.

I gnistrande champagne en skål för norden!
I södern blomma rosor, är det vår —
här, midt i snön, du livvets fullhet når,
fast den är karg, den kära, svenska jorden!

Supén är slut. Spel upp, spel upp till dans,
att golfvets tiljor gunga liksom vågor!
Där ute kvällen står i norrskensglans —
här inne kind i glöd och blick i lågor.

Och när den sista valsen är förbi,
de runda axlar du i pälsverk höljer,
de fina vrister i bottiner döljer
och kysser henne själf — du låter bli!

Du låter bli, tills sedd af intet öga
inunder granar, som sitt glitter snöga,
du kring din flicka smyger mjukt din arm
och kysser frusna kinden röd och varm.

Och bakpå släden syns i kvällen då
gud Amor själf med pil och båge stå.

1890

Stanser.

1.

Där inne i kyrkans skymning
vi gå allena, vi två.

Vi säga hvarann ej mycket;
vi förstå hvarandra ändå.

Men världens skvallrande tungor
de skulle få dubbelt brådt,
om en gång de finge veta,
hur väl vi hvarann förstätt.

2.

Du står bredvid mig, så späd och fin,
 stödd emot kryckan på parasollet,
 och blicken glänser som eldigt vin
 i slipadt glas, emot ljuset hållet.

Den blicken ständigt skall följa mig,
 hvart än jag vandrar i världen vida;
 i sorg, i fröjd skall jag minnas dig —
 i stunder mörka, i stunder blida.

3.

Jag såg ej hos andra kvinnor
 en blick så farlig som din —
 det är, som hade jag skådat
 i drömmarnas riken in.

Det göms i de mörka djupen
 en gåta, jag än ej tydt —
 en gåta, som all min glädje
 i undrande vemod bytt.

Men om på den gåtan jag finge
från dina läppar ett svar,
jag gäfv'e gärna af lifvet
ett dussin år eller par.

4.

Min prinsessa, min prinsessa,
det är så jag vill dig kalla,
när af kärlek, när af längtan
blodets röda floder svalla.

Tro mig, ingen så dig älskat,
ingen så dig skulle tjäna
som den man, som knä nu böjer
inför dig — för dig allena.

Stig då ned ur helgonhimlen,
låt din hy af solen brynas —
skönare än du har anat
skall den stackars jorden synas!

Med en kyss gif riddarslaget,
din vasall mig sedan kalla,
och jag svär dig troget skydda —
du, den fagraste bland alla.

1891.

Septemberkväll i Stockholm.

Hvar sommarkväll, när skymning faller,
ger Stockholm en gouterad fest
och bjuder — storsint som en drottning —
hvem som vill komma till sin gäst.

I Kungsträdgårdens lindalléer,
liksom med snöre mätta ut,
och under Strömparterrens popplar,
som likna gröna jättespjut,

du finner festens folk församladt —
en brokig skara, dygd och last,
och mot dig lysa läppar röda
och flyga varma ögonkast.

Och hvart du går . . . där strömmen glittrar,
där parkens kronor skugga ge,
musikens tonhaf kring dig brusar —
Waldteufel, Mozart och Bizet.

Dock helst jag älskar ensam drömma
bland lagrarna vid Grand Hôtel,
se ångslup efter ångslup glida
förbi i klar septemberkväll.

Och öfver södra bergen stiger
då månens skifva, blank och rund,
och bygger öfver mörknadt vatten
sin silfverspång på en sekund.

Men fångslad af den fagra synen,
trolsk som ett sagofeeri,
en ung parisiska bredvid mig
högt tänker: *oh, c'est très joli!*

Ja, barn, du som i mörka glober
en världsstads hela skönhet bär,
förtälj en gång för Seinens drottning,
hur vacker hennes syster är!

1892.

Runor.

I svunna, solljusa dagar
han skurit i granens bark
sitt namn och hennes, han älskat
med kärlek så ren och stark.

Nu kom han som man tillbaka
från lifvets stormar och strid
och gick till granen att söka
två namn från ungdomens tid.

Hvad fann han? Jo, mossan täckte
den åldriga granens stam,
och namnen, han ristat,
blänkte i dagen ej längre fram.

Då log han ett eget löje:
»Där är det då riktigt gömdt;
helt säkert har *hon* väl också
mitt namn för länge se'n glömt!»

Men hvita små armar smögo
sig lent kring grubblaren då,
och svällande läppar talte
i yrande kärlek så:

»Hvad gör det, om mossan täcker
det namn, som i skogen finns,
när blott i en blick du läser
i strålande skrift: *jag minns!*

»Hvad gör det, om tiden plånar
de sirliga runor ut,
när djupt i ett litet hjärta
de skrifvits till livvets slut?»

1886.

Framför Venus Milo.

Det var en höstdag i Louvren,
där Venus från Milo står
och lockar tanken tillbaka
till Hellas och konstens vår.

Jag satt som jag ofta gjorde
i stum beundran och njöt,
och in öfver bleka marmorn
höstsolens skimmer flöt.

De stolta och fina dragen
då syntes få lif och färg,
och rummet fylldes af välljud
från Attikas branta berg.

Den värld, hvares brokiga skara
nu drog boulevarden fram,
jag glömde för gamla minnen,
som bäddats i seklers damm.

Jag glömde nutidens frågor
af mer eller mindre vikt
och lyssnade, ensam med Venus,
till pariska marmorns bikt.

Och mejslade läppar rördes —
det ljud som en ljuf musik,
när kvällvinden sakta spelar
bland säfven i månlyst vik.

Det klang som ett fjärran eko
från härliga, glada dar,
när Pan på sin pipa lekte
och skönheten än fanns kvar.

Där står du, strålande Venus,
och tjusar liksom en dröm,
som stigit ur dunkla djupet
af tidens ilande ström.

Väl är din fägring stympad
och okänt det namn du bar,
och fåfängt de lärde grubblat,
på hvem och på hvad du var.

Men likväl all mänsklig längtan,
som mot idealet trår,
den flyger din famn till mötes,
där skimrande ljus du står.

Den fäster kring marmorpannan
daggfriska rosors krans
och ser dig ur marmorn stiga
i skönhetens fulla glans.

1891.

Ione.

Då aftonskuggor sig sänka
kring Spaniens stolta berg
och Alhambras pelaresalar
skimra i rödbrun färg,

hon stiger ned från alkoven,
där dagen var tung och varm,
att svalka i kylande vågor
en spänstig och mjällhvit barm.

Hon löser guldstickad gördel,
slafvinnor klädt henne i,
och, vaggad af klara böljor,
hon drömmer sig kysk och fri.

Hon tror sig lyssna till hafvet,
som sjunger mot hemmets strand,
till susande, smärta palmer
i ett aldrig förgätet land.

Men snart ur drömmen hon väckes,
när mörkhyad, stum eunuck
ger tecken, att härskarn nalkas,
och drömmen dör i en suck —

en suck, som alltid har eko
i mohriskt dystra gemak,
där halfmånen blixtrar öfver
kupolformigt hvälfda tak.

1889.

Du var stjärna i sky.

Midt i sommarens doft
jag fann dig, mitt barn,
och du spann omkring mig
de starkaste garn.

Du var stjärna i sky,
du var glitter på våg,
du var fagraste ros,
som i skogen jag såg.

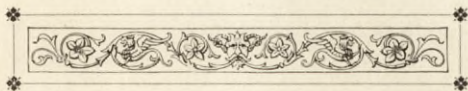
Och när morgonens glans
öfver fjärden flöt. ut,
kring din panna dess skimmer
blef samladt till slut.

Du blef skön som ett helgon —
kring silkeslent hår
en gloria lyste
af ungdom och vår.

Du är min, du är min,
du skall klinga en gång
som den mjukaste ton
ur min fagraste sång

1891.

Du är mig när.

Bort till din graf så vill jag gå,
när vinterns flingor falla;
som klara stjärnor lysa då
de ljufva minnen alla.

Du är ej död, du lefver än,
du sväfvar öfver kullen;
det är blott stoftet af min vän,
som multnar ner i mullen.

Din ande, flicka, är mig när,
och ifrån rymder ljusa
en sällsam ro den till mig bär,
när nattens stormar brusa.

Det sägs, att kärleken är stark —
ej döden ens den släcker.
Du är mig när, fast frusen mark
det kalla stoftet täcker.

1889.

Den första snön.

Smärt, elegant och endast nitton år . . .
Vid fönstret hon i vakna drömmar står
och blickar ut i kvällen öfver parken.
Det börjar sakta snöa. Hvit blir marken,
på trädens grénar, som hvart blad ha mist,
i snöhvit fägring lyser minsta kvist.

För hennes inre blick i brokig tropp
då stiga vackra, ljusa bilder opp . . .
Musiken tonar, gyllne kronor brinna,
och i kristallglas ädla viner rinna.
Själ i en vals hon bärs, liksom i dröm,
till ett förtrolladt land på toners ström.

Ack, skönhet, rikedom och lycka — allt
i hennes ungdom tagit ljuf gestalt,
och därför slår af längtan hennes hjärta
till denna värld af färger glada, bjärta.
Hon anar ej den sorg och bittra nöd,
som ser i första snön blott köld och död!

Nej, hon vill skratta, vill ha sång och ljus,
vid bjällerklangen höra skogens sus.
Och när kring viken festmarschaller blänka
och högt mot nattens skyar guldregn stänka,
hon flyger sorglöst glad på stålsmidd fot
sin kavaljer från balerna emot.

Ja, du är lycklig, barn! En flinga snö
för dig betyder lefva, ej att dö.

Den lofvar dig, när du ser ut i natten,
en dans på bonadt golf, på frusna vatten.
Den bjuder dig, när balens fröjd är slut,
en dunmjuk bädd att riktigt sofva ut...

Men hon, som framför isad ruta står
med glanslös blick, i förtid grånadt hår,
hon hviskar, när hon första snön ser falla,
med bleka läppar: »ve oss — ve oss, alla!»
För henne vintern är ej lek och skratt —
nej, den är köld och hunger, död och natt.

Och därför, barn, när du vid fönstret står
och första snön mot glaset sakta slår,
så hör det ej liksom en festsång klinga —
nej hellre som begravningsklockor ringa!
Betänk, för fattigfolk går solen ner,
och många, många få ej se den mer!

1891.

Karneval.

I bland lifvets sorgsna skuggor,
hungersnöd och hjärtekval,
lyser du i regnbågsfärger,
evigt unga Karneval!

Öfverallt, där mänskohjärtat
grips af längtan någon gång,
älska hejdlöst, utan tanke,
vid en flaska vin och sång —

där vid Tiberns gula flöden
och i Arnos fagra dal,
i Paris, bland frackar, blusmän —
lefve då prins Karneval!

Född inunder söderns himmel,
matad med confetti blott,
har till nordens natt och isar
lika fullt ditt välde nått.

Till ditt fria furstendöme
räknas hvarje kristen själ;
som förstår i vin och löjen
hvardagssorgen slå ihjäl,

som förstår, att paradiset
återtagas kan på nytt,
när i lä för dansens vågor
man en kyss förstulet bytt.

Ofta på min dörr du klappat
med en liten kvinnlig hand;
jag har öppnat, jag har sett dig
framför skymningsbrasans brand.

Skön du var; kokett baretten
på din nobla nacke satt,
och inunder sidenmasken
lyste svarta ögons natt.

Stolt och käck, i mjuka tonfall,
bjöd du mig till nattlig fest,
och jag böjde djupt mitt hufvud,
tog min hatt och blef din gäst.

Ut till brokigt fastlagsvimmel,
nakna skuldror, godtköpsståt —
allting dränkt i valsens rytmer
med en underton af gråt!

1889.

Den okända.

Jag kunde ej undgå att ofta
betrakta henne i smyg,
i Tam O'Shanter och resdräkt
af gulblekt, artistiskt tyg.

Profilen var makalöst skuren;
kring läpparnes linjer det låg
ett drag af vällust och smärta,
som sällsamt tände min håg.

Och lyfte sig ögonens fransar,
då såg du ett ögonpar,
som glimmade, glänste och lyste,
hvars blick satt i själen kvar.

Och händernas rörelser sedan --
hur kvinnligt mjuka! Jag njöt,
när kring det slipade glaset
förnämt hon fingrarne slöt.

Men här ibland ljus och blommor
förmådde ej skummande vin
att locka till munnen ett löje,
ge sol åt en sorgsen min.

Hon satt där så trött och blaserad,
så liknöjd sluten och kall,
som hade hon is i blodet
och till hjärta ett stycke kristall.

Jag tänkte: hvad det skulle höja
din skönhets strålande glans,
om blott på rosiga läppar
ett lyckligt leende fanns!

Och kunde jag dikta visor,
som ginge i hjärtat in
med värliga friska känslor —
den första visan vardt din!

* * *

Drömmar snärjde mig in,
när jag lyssnade på
toner, trollade fram
af fingrar, hvita och små.

Där i salongen jag satt,
glömde jag bort, att jag drog
ensam i världen ut,
när ett ackord hon slog.

Ensam i världen ut!
Nej, både hon och jag
fördes mot samma kust
fram vid propellerns slag.

Gryende solskensglans,
jublande sång och skratt
vi skulle styra mot,
hän genom stormtung natt.

Smärtsamt slutet mun
då skulle öppna sig,
hviska i yrande fröjd:
Gud, hvad jag älskar dig!

Hjärta, som frös till döds,
skulle få lif på nytt,
sedan en första kyss
trånande läppar bytt.

Då med ens det ljud
en skärande ton, som kom
hela min ljusa dröm
att bytas i mörker om.

188—.

Aftonmolnet.

Ett aftonmoln så fint och skärt
bland västerns guldstoff sam —
allt hvad jag kallar minnas värdt
drog i dess skimmer fram.

Det molnet där vår kärlek var:
när först den tände sig,
så brann den stilla, brann den klar
och lyste dig och mig.

Förklarad hela världen låg
i fager ungdomsglans,
i mina drömmar dig jag såg
med krona och med krans.

Men molnet skiftade i rödt,
i purpur snart det brann,
den skära färgen hade dödt,
liksom vår oskuld svann.

Passionens eld med stormens fart
i våra själar tog,
och snart vi kände — alltför snart,
hur all vår lycka dog.

Se'n molnet sjönk i väster ned —
hvert flydde det, ja hvert?
Men desto längre bort det gled,
dess mera blef det svart.

Omsider bröt då natten in;
dock länge stod jag kvar
och kände mig för alltid din,
fast molnet borta var.

1892.

Varer svenske!

Unga släkte, du som träder
stolt en dag för framtids dörr,
minns i sol och minns i skugga
ädelts valspråk ifrån förr!

Gamle konung Gösta sade:
»Varer svenske!» Dessa ord
innefatta tro och kärlek
till den karga svenska jord.

Varer svenske! Hör, det klingar
liksom rassel utaf svärd,
när i blod de mörke bergsmän
gäfvo friheten sin gärd!

»Varer svenske!» Som en lösen
dånar det en aftonstund,
när den unge Karl den elfte
intog höjderna vid Lund.

Vid Svensksund, när Finska viken
färgades som vallmo röd,
genom dundret från kanoner
»varer svenske!» trotsigt ljud.

Jämt när landet var i fara,
när det kräfdes skydd och huld,
kunde konung Göstas valspråk
icke vägas upp med guld.

Det betydde stål i eggen,
det betydde mod i barm —
offer för en älskad moder,
som var stolt, som hon var arm. —

Länge, länge konung Gösta
hvilat i sin sarkofag,
men hans gamla lösen lefver
manande ännu i dag.

Varer svenske! Vekligheten,
bärande förförisk dräkt,
får ej ympas in i blodet
på vår unga svenska släkt.

Fosterlandet *nu* ej kräfver
sina söners lif och blod,
men det kräfver liksom fordom
plikttröhet och mannamod.

Fädrens allvar, fädrens kärlek
lyse oss på vägen fram,
att ej blå och gula fanor
höljas någonsin af skam!

1891.

I kärlek.

Du står i välombonadt hem
och ut i kvällen skådar;
en molnvägg hotande och mörk
i väster storm bebådar.

Den stiger. Öfver stad och land
den svarta vingar sträcker;
i morgon bryter stormen lös,
när sol i öster bräcker.

Kring rik mans flöjelprydda tak
den skall i vrede hvina,
skall fälla parkens stolta träd
och skrämma upp de dina.

Den rasa skall med otämd kraft,
med spillror hölja vågen
och lyfta stoltaste fregatt
som flarn mot himlabågen . . .

Det är naturens upprorsstorm —
en annan bådas äfven,
när nöden sätter hvässadt stål
i grofva arbetsnäfven.

När fram, med kraften af en flod,
som öfver brädden strömmar,
i millioner folket går
att taga maktens tömmar.

Då grusas kyrkor och palats,
då störtar allting samman,
och striden rasar klass mot klass,
belyst af mordbrandsflamman.

Ett enda räddar oss ännu,
förr'n larmsignalen ljuder:
att *af dig själf* din broder du
i kärlek handen bjuder.

Bryt egennyttans murar ner,
som samhället ha delat,
förlåten, hvad på ömse håll
af oförstånd I felat!

Du, som af lyckan har fått nog,
behåll ej öfverflödet —
nej, räck med varm och gifmild hand
åt dem som hungra, brödet!

Och du, som lärt dig hata allt,
som ej bär arbetskläder —
besinna, att det också finns
i pälsverk tro och heder!

Så svart är icke denna värld,
att ej det hvita finnes —
på samma gång du mörkret ser,
drag ljuset dig till minnes.

I kärlek verke du din dag
och möte du din broder,
och, tro mig, hatet sjunka skall
i glömskans djupa floder.

I kärlek — sömma det i guld
på mänsklighetens fana,
och som en eldstod lyser den,
när villsam blir vår bana.

1891.

Grodan.

— En rimmad legend. —

Det var en underlig dröm jag hade,
när uti skogen en juninatt
mitt trötta hufvud till ro jag lade
att drömma ljuft om min hjärteskatt.
Ja, säkert är, att det fanns däri
en liten smula af häxeri.

Jag drömde, att efter många öden
och milslång vandring på stenig mark
jag varsnade uti aftonglöden
ett marmorslott i en präktig park.
Fontäner plaskade svalt och skönt
ur rosenhäckar och lummigt grönt.

»Stig på!» de hviskade, när sitt vatten
de sände ned uti silfverstänk,
»stig bara på, här finns rum för natten
och fyllda visthus och vin i skänk.
Och vill du smeka ett fagert skinn —
stig dristigt på; hon är din — ja, *din!*»

Besitta, bjudningen hette duga,
ty tom var ränseln och kassan läns.
Och jag steg på, utan ens att buga,
men ingen mötte vid parkens gräns.
Och ingen såg jag, när fram jag nått
till okänt, strålande marmorslott.

»Hallå!» jag ropade inåt hallen,
och ekot svarade doft *hallå*.

»Hallå!» jag ropade uppåt vallen —
ej ekot ens iddes svara då.

Att längre tveka då gaf jag hin:
min mage skrek efter mat och vin.

Er, djupa källrar, jag aldrig glömmet:
i mörkret skymtade fat vid fat;
i silfverkannor jag vinet tömmer —
Hochheimer, Chambertin och Muscat.
Af andeväsen då slottet fylles,
och allting blixtrar, och allt förgylles.

I riddarsalen står bordet dukadt
och dignar under sitt öfverflöd,
och silfret glänser som aldrig brukadt,
och vinet brinner med dunkel glöd —
och säkert är, att det fanns däri
en liten smula af häxeri!

För vindeltrappan nu upp jag famlar,
där tung är luften af ambradoft;
när mina tankar med våld jag samlar,
hos jungfrun står jag i höganloft.
En jungfru — nej, det en groda är,
som hvilar mjukt på sin kudde där.

En groda, ja! — I går afton senast
vi möttes båda vid dikesrand,
då var du groda och det allenast,
när kall du låg i min varma hand.
Men här du spelar prinsessa ju —
är jag förtrollad, eller är *du*?

* * *

Då stiger sakta ur väggar och golf,
när klockan spöklikt dånar sitt tolf
öfver sofvande park och speglande vik,
en smältande, smekande ljuf musik.

Och oemotståndligt min kraft är fången
af midnattsklockan och häxesången;
jag kysser grodans spräckliga skinn
och hviskar: min är du, min — ja, *min!*
Häxeri eller verklighet —
hvilket det är, ej rätt jag vet!

I mina armar håller jag en kvinna,
bedårande till form, till hy, till hår,
Jag kysser rosor, och jag andas vår,
när emot hennes mina läppar brinna.
Tag alla världens fröjder och dem gjut
i gyllene pokal, och drick den ut,
den töm uti ett enda drag —
du njöte tiond'delen ej som jag!
I dessa ögons djup jag drunkna vill
och hviska skälfvande: dig hör jag till,
du, mina drömmars okända gudinna —
du som från groda i ett nu blef kvinna...

Och lutan hon tar i sin hvita hand
och binder min tanke i toners band:

Vill skönhet du fånga och njutning få —
var modig då!

Vill lyckan du vinna, så våga ett språng —
hon nås en gång!

Vill vishet du lära, vill stark du stå —
försaka då!

Morgonsolen in i skogen strömmar
och förjagar nattens alla drömmar.
Men i gräset, där jag legat har,
liten groda ännu glömt sig kvar.
I de gyllne ögon ser jag in —
så, farväl då, sängkamraten min!

1889.

Han var en man.

En fantasi.

Hvitt skummar hafvet emot öde strand;
en väldig svallvåg bär ett lik i land.
På sandens gyllenduk det hvilar tryggt —
en vingstark hafsörn ställer dit sin flykt.

En kunglig lifvakt så den döde fått,
och stormen härmar orgelns toner godt,
och grafkapellet haf och himmel är —
hvem är den döde då, som hvilar där?

Sjung du hans saga, gif den färg och form
i stolta tonfall, vilda nordanstorm!
Se, solen blöder oceanen röd —
o, tolka, storm, ett brustet hjärtas glöd!

Han var en man, som gömde i sin själ
en enda åtrå: mänsklighetens väl.
Hans hjärna tänkte tankar blott för den,
och själf han ville bli befriaren.

Befria ville han en bunden värld,
men ej med våldet, ej med dragna svärd.
Hans vapen var hans gudingifna sång —
den skulle väcka folken upp en gång.

I stolta strofer rann hans hjärteblod,
ur djärfva sånger flammade hans mod —
det ädla mod, som trotsar dogm och makt,
men står kring friheten som riddarvakt.

Hans dröm var plåna seklers fläckar ut,
se mänskligheten tvagen ren till slut —
ej sölad ned af blod, af nöd, af skam,
men vandrande i ljus och frihet fram . . .

Här blef hans graf på fjärran, namnlös strand:
en dag förjagad från sitt eget land
han spände fria segel som korsar,
och svart som sorgen se'n hans flagga var.

Bland sand och musslor hvitna nu hans ben,
ej täckta af polerad marmorsten.
Men stället vaktar hafvets stolta örn,
och skaldens rykte når kring världens hörn.

1890.

Du unga mor . . .

Du unga mor, som vaggar ömt
din son i tankar blida,
och som hans framtid nog har drömt
på lifvets ljusa sida —

gif honom kraft, gif honom tro,
hans hjärtas glöd ej dämpa:
vid tidens synrand stormar bo —
en gång det gäller kämpa.

Han slumrar nu uti din famn,
han hvilar dig så nära.
Du hviskar tyst din gosses namn,
det älskade, det kära.

Hans namn! Din stolthet skall det bli,
din sorg tör också hända:
din glada modersfantasi
i svart kan lifvet vända.

Var kysk, var stark, ställ höga mål,
o mor, för dig som kvinna,
och gossens vilja skall få stål
och mannen rykte vinna!

Din modersfamn den skola är,
som viger in för lifvet —
o, låt din son få lära där
det bästa dig blef gifvet!

Och när han en gång drager ut
att pröfva egna vingar,
kanske i frestelsens minut
en älskad stämma klingar —

en röst så smekande och öm,
att frestelsen får vika;
den hviskar sakta som i dröm:
»Minns mamma! . . . aldrig svika!»

1890

"Gull är ej annat än mull".

Med feberglänsande ögon han satt
och vaktade degeln dag och natt.
Han suttit så uti många år,
nu hvitt var hans skägg och hvitt hans hår.

Han varit en gång en riddare god
och lansar brutit och spillt sitt blod
i hundra drabbningars rök och dam,
när kungen och äran befallde: fram!

Han hade ägt både gårdar och slott,
nu stod honom åter ett enda blott —
en förfallen borg, där från spejaretorn
ej mera ljud något väktarehorn.

Han hade ägt det fagraste vif,
guldhåriga, kyska stolts Elisif,
men henne han sålde en olycksnatt
till en man, som hemlig visdom besatt.

Det lefver ännu i saga och sång,
hur han mötte på jakt i skogen en gång
en mörkhyad man, den lede för visst,
som vann hans öra med smil och list.

Han konsten kunde att göra gull
och lofvade riddarn slottskällarn full:
han funnit, den mörke, de vises sten
efter nattlånga vakor vid ugnens sken.

Och vid stormens tjut och vid ugglans skrik,
som ofärd spådde och vädrade lik,
han trollade nu — det gick som en dans —
ur sjudande vätskor guldets glans.

»Den konsten, riddare, kallar jag god:
ur degeln nu kväller gyllene flod —
den stiger och strömmar, hur länge du vill,
och världen, det vet du, hör guldets till.

Välan, jag lär dig den visdom jag nått;
för första ordet du ger mig ett slott,
för det andra du ger mig skogar och mark,
för det tredje, som just gör formeln stark,

för det tredje jag fordrar ditt fagra vif,
din härliga, kyska stolts Elisif.
Slå till, slå till, herr riddare snart,
och allt skall varda dig uppenbart!»

Kring gallrade fönster ugglan skrek
och riddaren stod framför elden blek;
han töfvade länge, men blodet brann,
hans kärlek fick vika, det onda vann.

Men i samma stund, som han formeln fick,
en skälfnings genom hans hjärna gick,
hans ögon glödde, blek var hans kind —
kring flöjlar och torn tjöt nattens vind.

Och den mörke svann. Ingen vet, hvart det bar,
men borta stolts Elisif också var.
Och slott och gårdar, det säges, att
till grunden de brunno den samma natt.

Men med feber i blicken riddaren satt
och vaktade degeln dag och natt,
och orörlig satt han så, år ifrån år,
tills hvitt blef hans skägg och hvitt hans hår.

Det sista han såg i den slocknande glöd,
innan siste väpnaren fann honom död,
var skrifvet liksom med flammande gull:
»Du dåre, gull är ej annat än mull!»

1891.

Under hvita spetsar hvilat . . .

Under hvita spetsar hvilat
flickan med de läppar röda;
öfver sängen Amors pilar
och devisen: ledsna'n döda!

Bäst jag sitter nu och drömmer
och får se devisen blänka,
att den farlig lärdom gömmer
måste riktigt nog jag tänka.

När jag först fick se dig, flicka,
blef jag idel eld och lågor,
ville gudars nektar dricka
ur de röda läppars vågor.

Och jag drack den honung ljufva,
som är sötare än biens,
mer förrädisk än den drufva,
prosan kallar fantasiens.

Ledsna'n döda! Det vi gjorde,
men en sak vi båda glömde,
att vi också dödat borde
all den leda njutning gömde.

1892.

O, fråga ej!

Fråga ej, min son, hvad kärlek är —
o, fråga ej — jag kan det ej förklara.
Och fastän lifvet nog dig saken lär —
du, liksom jag, skall aldrig kunna svara.

Du vet ej hur . . . du ser ett ögonpar,
en lock, som fladdrar, och en mun, som
myser —
i nästa nu finns ej ditt hjärta kvar,
men klarare du tycker solen lyser.

Du hör en röst, som aldrig förr du hört,
men som från första stund din själ bedårar.
En fe dig med sitt trollspö då har rört,
en liten kvinna, kanske sjutton vårar.

I skogens skymning, medan trasten slår
och månen glimmar djupt i insjöns vatten,
din själ får vingar, där helt tyst du går
bredvid din älskade i juninatten.

Du ville famna denna gröna värld,
som doftar vår och fylls af kärlekssånger,
och innan kyssen ännu är begärd,
din mun har funnit hennes tusen gånger.

Och stilla, lutade emot hvarann,
det är som glömskan er sin bäger räckte —
hvad gör det er, om hela världen brann,
blott till er två sig flammorna ej sträckte!

Hvad gör det er, om allt i spillror gick,
om natt och kaos öfver världen rådde,
blott mörka glober för ett ögonblick
dig salighet förutan like spådde!

O, fråga ej, min son, hvad kärlek är —
o, fråga ej, jag kan det ej förklara.
Och fastän lifvet nog dig saken lär,
du, liksom jag, skall aldrig kunna svara.

1891.

Ung på nytt.

I Humlegårdens lindallé
från drottning Kerstins dar,
där står ett gammalt knotigt träd,
som blott har stammen kvar.

En åsknatt blåhvit ljungeld slog
i lindens krona ned,
och blad och grenar bröt den af
och svedde bark och ved.

Det stolta trädet stod se'n mörkt,
som sörjde det de dar,
då kronan, snuddande vid skyn,
sitt rika löfverk bar.

Det sörjde att ej längre få
beskugga barnens lek,
ej gömma något fågelbo,
ej känna sunnans smek . . .

Och långa vintern, när jag gick
min gamla vän förbi,
förstod jag hennes stumma sorg —
vi voro glömda, vi!

Men sommarn kom, med blått i skyn
och ljusgrönt öfver mark,
och finken byggde bo på nytt
i drottning Kerstins park.

Framför biblioteket steg
fontänens silfversträng,
och fjäriln fladdrade så yr
kring rosens purpursäng.

Och liksom förr, hvart enda år,
när sol kom efter natt,
inunder trädens gröna hvalf
då klungo barnens skratt.

Och se — min gamla lind sköt skott,
och den fick lif på nytt,
och öfver den ett skimmer göts,
som hade sorgen flytt.

Och växer kronan bara grön,
nog ger den åter tak
åt fågelmammans alla små
i dunklädt, mjukt gemak.

1892.

Röda korset.

Förbi . . . Den vilda striden tagit slut,
på frusna marken mer ej anspann bullra;
kanonen, hvilken talat högt förut,
på afstånd endast då och då hörs mullra.

Förbi är stormen. Men i skog, på fält
den lämnat spillror efter sig, och döden
går med sin lie fram i aftonglöden
och släcker lif i skansar och i tält.

Dock halt! Där glänser öfver blod och tårar
det röda korset på en snövit duk,
och med en hand, så kvinnligt len och mjuk,
barmhärtigheten, ljuf som sexton vårar,

kring djupa såren lägger om förbandet,
och till den slagne talar hon så ömt,
att döden, som den sårade re'n dömt,
ger honom åter då åt fosterlandet.

Du röda kors, barmhärtighetens tolk,
där järnet talat, och där blodet flödat,
då på ett slagfält tvänne ädla folk
i kampens raseri ha blödt och dödat —

du röda kors, o, kunde du en dag
den fana bli, som evig fred förkunnar,
då öfver våldets mörka sarkofag
Te Deum sjöngs af millioner munnar!

1891.

Apollofjäriln.

Fjäril, som i blomsterfamn
hvilar vackra, hvita vingar,
af en gud du lånat namn —
till din ära sången klingar.

När i solvarm julidag
häckens mörka rosor glöda,
fladdrar du med lätta slag
från de hvita till de röda.

Välja står dig alltid fritt,
välja den du fagrast finner —
ej för dig finns mitt och ditt,
när ditt unga hjärta brinner.

Lockar liljans hvita kind,
nattviolens mörka öga —
lätt och tyst som västanvind
dina fjärilskyssar snöga.

Jag i tankar ofta stått,
när din kärlek du har biktat,
och jag gifvit, om jag fått,
alla sånger, som jag diktat,

mot att några sommardar
fritt få kyssa hvem mig lyste —
om hvar ros en flicka var,
en i sänder då jag kysste!

1889.

Blanche.

Min älskade, min själ!
Mot rutan regnet slår,
och höstens vind till storms mot trädens
kronor går.
Ja, allting är förbi: sol, sång och ljumma
vindar,
och bladen skiftat färg på Kungsträdgårdens
lindar.

Du skiftat känslor, du! Finns väl ett minne
kvar
af drömmen, som vi drömt i gångna som-
mardar?
Din smekning och din kyss — min vackra
dröms fullbordan —
ha de väl också kylts af grym och bister
nordan?

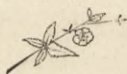
Minns du, hur varm du var? För dig blott
ett det fanns —
ej rang, ej jordagods och ej juvelers glans —
blott stundens salighet och de där tre små
orden,
som i ett enda nu gör himmel utaf jorden:
jag älskar dig! Det var de ord vi bytte då,
när skogens skymning slöt sin trollkrets
kring oss två.

Minns du den sista gång? I månljus blänkte
viken;
ur fjällen . . . då och då svagt tonade musiken.
För öfrigt sällsamt tyst. Den mörka skogen
sof,
men under granar höll vår unga kärlek hof.

Och nu är allt förbi . . . som sommarn blott
en hägring,
som mistat har sin doft, sin glans, sin färg,
sin fägring.
Har lifvets verklighet, som sliter bladen af,
vår kärlek bäddat ned i höstomsusad graf?

Skall ingen vänlig vrå i skogen mer vi finna,
där, medan nattens bloss, de klara stjärnor,
brinna,
vår kärlek segrande slår röda kronblad ut,
som sia, att ej än *vår* sommar tagit slut . . .

1891.

Förfrusen.

Jag håller dig, du vårens lärka,
förfrusen i min varma hand.
Du vändt för tidigt hem till norden
från palmerna i gyllne sand.

I vackra februaridagar
ur solig rymd ljöd klar din sång,
fast blåögd sippa knappast vaknat
ur vintersönnen, tung och lång.

Du sjöng bland lätta, ljusa skyar,
du jublade i solens glans,
fast lösta bäckar knappast börjat
från sten till sten sin glada dans.

Du sjöng. Du kunde icke annat,
då himlen gifvit dig en röst,
och hjärtat slog af vårens glädje
uti ditt unga, varma bröst.

Och folket log vid dina sånger —
i dem en profetia låg,
att emot norr, på storkens vingar,
kom vårens glada solskenståg . . .

Och nu . . . jag håller dig förfrusen,
du sångens barn, uti min hand.
För tidigt kom du hem till nordens
från palmerna i solens land.

För tidigt! Jag din graf vill bädda
så mjukt i snö och skrifver blott
på hvita kullen, där du hvilar:
för tidigt dö är sångarlott!

1891.

Tindrande, fagra stjärna...

Tindrande, fagra stjärna,
du, som i sena timmar
fjärran bland skyar glimmar
svara, o, svara mig —
hvarför min längtan gärna
lånar en fågels vingar,
tyst genom natten svingar,
svingar dit upp till dig?

Ej från den klara stjärna
kunde jag svar förnimma,
högt ofvan jordens dimma
brann hon med stilla glans.

Fåfångt min egen hjärna
sökte ett svar mig gifva —
olöst skall gåtan blifva,
svar på den icke fanns.

1890.

Vin, kärlek och sång.

Om ädelt vin du dricka vill,
så häll dess blod i slipadt glas,
men ej en enda droppe spill!
Som rosor i en sèvresvas
du vinets doft då känna skall —
slå därför fullt i alla fall!

Drick långsamt! Njut i fulla drag,
låt vinet smeka lent din gom,
förvandla mörkan natt i dag
och minsta småstad till ett Rom.
Låt vinet sköta trollkarlens kall —
drick därför ut i alla fall!

Om kärlek bjuder dig sin famn
att hvila efter dagen ut,
så spörj ej efter gods och namn,
men flickans mun med kyssar slut.
Låt kärlek blomma i sin glans —
kyss därför utan hejd och sans!

Och vill du njuta på en gång,
hvad lifvet dock till sist har bäst,
stäm upp en gammal Bellmanssång,
i svarta lockar rosor fäst
och kyss från röda läppars par
den dagg, som drufvan där glömt kvar.

1891.

Prinsessan Silkes hår.

Jag minns dig som ett körsbärsträd,
när det om våren står i blom
och svalan vänder hem mot nord
från Nilen öfver Rom.

Jag minns dig som en sommarnatt
af doft, af sång, af månljus fylld,
när aftonrodnan knappt hann dö,
förr'n morgonskyn blef solförgylld.

Jag minns dig som en vacker dikt,
en älskad stämman sade fram —
som källans vatten minns jag dig
från milslång färd i landsvägsdamm.

Jag minns dig som en stjärnas glans,
jag mellan mörka furor såg,
när jag i natten ensam gick
med dystra tankar i min håg.

Jag minns dig som ett nattvardsbarn
i hvitt vid nådens altarbord,
när genom kyrkans höga hvalf
vid orgelns brus ljud löftets ord.

Du är allt ljus för mig, som finns
i denna syndens mörka värld —
mitt minne och mitt hopp är du
på lifvets tunga frälsningsfärd.

1891.

Pennan.

I ryktbara smedjan på Ætna
gick släggan med dånande fart —
kring kusten låg Medelhafvet
blånande, spegelklart.

.

Vulkanus hamrade viggas
till Jupiters starka hand,
smed pilar till kärlekens båge
att skjuta hjärtan i brand.

Men Venus, den fagraste kvinna,
som ännu ägts af en smed,
satt utanför grottan och drömde
och såg, hur solen gick ned.

Af bergens skiftande dagar,
af solens sjunkande glans
kring hafsskumsfödda gudinnan
en underbar stämning spans.

Från Ætnas askströdda klippor
hon såg öfver hafvet ut —
där darrade öfver vågen
en drömsyn en kort minut.

Hon såg långt bort genom tiden
en frigjord och lycklig värld,
som lydde kärlekens välde
och vädjade ej till svärd.

Hon såg det framtidens rike,
som folken till bröder gör,
då bildningen frar sin seger
och våldet för alltid dör . . .

Och vill du det vapen veta,
gudinnan den kvällen smed,
när lekfullt den hvita handen
lät hammaren falla ned.

Det var ej Jupiters åskvigg,
det var ej Kupidos pil —
det var blott af stål en penna
i nittonde seklets stil.

1890.

Vive la France!

Om dig jag kunde måla, Gallia,
med ord dig måla uti färger bjärta,
du skulle springa, strålande och ung,
ej ur mitt hufvud fram — nej, ur mitt hjärta.

Du skulle stå med pannan lyft,
med slitna länkar kring de fria händer
och peka fram emot den drömnda värld,
där öfver folkens lycka sol sig tänder.

Du är den eldstod, hvilken visat väg,
du har med svärdet tyranniet krossat,
din var den sång, som öfver världen flög,
och hvilkens toner själarna förlossat.

I folkens kedja smycket blifvit *du* —
det glänser och det skimrar, stolt som modet,
och snillets flammor, sända ned af Gud,
sin eld ha gifvit åt det franska blodet.

I dag är fest i Sveriges hufvudstad:
kanonen dundrar, marseljäsen dånar,
och att ge lif åt solblekt husfasad
sin glada färgprakt trikoloren lånar.

Ej politikens kalla, kloka konst
i denna stund ett ord har här att säga —
nej, gammal kärlek, nedärfd sympati
för två nationer mer än annat väga.

Och därför — *vive la France!* Vår kloka värld
din eld, din ungdom alltför väl behöfver:
du är den sträng, som alltid klingar högst,
när mörkrets makt till ro de andra söfver.

1891.

Septemberafton.

Spegelklara fjärdar breda sig i kvällen,
tyst mot höstlig himmel, genomskinligt
klar,
sträcker in åt landet en flock bruna änder,
medan sol, som sjunker, in i skogen tänder
som ett rosigt skimmer ifrån sommardar.

Båten nu är bunden, rodd för sista gången —
hemåt låt oss vandra, tysta, hand i hand.
Du, som jag, nog saknar dessa vida vatten,
dessa skär, som sjunka i septembernatten,
skogens skymningssång och böljornas vid
strand.

Hit ej världen nådde med förtal och afund —
här vi fria voro utan tanke på,
att hvart steg vi togo, att hvart ord vi sade
onda tungor genast under pröfning lade —
här i skog och mark vi följdes åt, vi två!

Hör du, hur det sjunger nu ur skogens
gömslen:

»om den tid, som farit, unga hjärta, dröm!
När de hvita flingor genom rymden segla,
när ej längre fjärdar himlens stjärnor spegla,
solens flammor, flicka, i ditt hjärta göm!»

1890.

Mod!

För dörren står nu den jublande vår —
i ljusgrönt skimra skogar och snår,
och lärkans sång genom luften klingar,
där hon fladdrar i skyn på gråa vingar.

Det är förnyelsens, hoppets tid,
då det unga för mot det gamla strid,
då vårstormen brusar fram öfver världen
och fördomar bräckas som is på fjärden.

Hör, hur det kvittrar i hage och hult,
och lifvet sjuder så vårligt fullt,
och bäckarna sjunga de friska sånger
du älskar, fast hörda så många gånger.

Och dock! Där hvilar en skugga tung,
lifsledans, öfver gammal och ung —
det är som sorgen vingarna sträckte
och svepte i missmod nutidens släkte.

Det forna modet, hvar finns det, hvar,
som tog lifvet trotsigt och bördan bar?
Nu njutningslystnaden tagit makten,
det forna allvaret bytts i prakten.

Förnöjsamhet! O, hvar blef du af?
Se, nöjet dansar uppå din graf!
Förr lydde lösen: du måste sträfva!
Men dagens heter: du måste lefva!

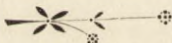
Du måste lefva! Hvert ögonblick
liksom förloradt för dig ju gick,
om ej en njutning du lyckats fånga
en ny, en retande bland de många.

Och när du bågaren druckit ut,
revolvern tar du i hand till slut.
Du fegsint kröp inför dina öden,
och feg du är, när du går i döden.

Vak upp och ympa i vekligt blod
de gamla tidernas starka mod!
Det nya seklet, som gryr i öster,
det ropar till dig med friska röster:

Låt vårens styrka ditt hjärta nå,
och ung i lifvet du jämt skall stå!
Gjut stål i själen och kraft i blodet
och ställ mot frestelsen mannamodet!

1890.

Att vara, broder, eller icke vara?...

Som gosse ofta helt försagd jag satt
och läste Romeos och Julias öden.
Och dagen ofta slocknade i natt,
förr'n svärmarn hunnit följa dem till döden.

O, hur jag grät! All liten sorg försvann,
jag glömde allt det kära jag fått mista,
jag såg blott facklan, hvilken dystert brann
i grafkapellet vid en öppen kista.

Där hvilade det ädlaste, som fanns,
hvad fagrast lifvet åt Verona gifvit:
hans arm var skapt att föra riddarns lans,
och hon — o, hvilken borgfru Julia blifvit!

»O, Shakespeare, Shakespeare, huru grym
du var,
som slutade i död den vackra sagan!
En värld i sorg står än vid grafven kvar.
Så snyftande en gång ljöd gossens klagan.

Nu har jag blifvit man. Jag pröfva fått,
att lifvet bittrare än Shakespeare diktar:
mot alla illusioner skott på skott
det grymma ödet sina pilar riktar.

Allt har jag falla sett. Min ungdoms tro,
till intet blef den, som en vacker bubbla,
och fåfängt byggde jag på nytt en bro —
den *föll* — på andra tjänar ej att grubbla.

Allt härligt lifvet åt vår ungdom bjöd,
det sjunker samman till en askhög bara,
och ständigt... ständigt Hamlets fråga ljud:
att vara, broder, eller icke vara?

1889.

Skymning.

Nu faller skymning öfver stad och land,
nu söka läppar hvarann i älskogsbrand,
och där hviskas ord så smekande ljufva,
att ingen i världen nämns störa de två,
som tala sakta i enrum så:
du är min hjälte! . . . du är min dufva!

Så känner jag varmt. Men en lögn det är,
den svartaste lögn, som jorden bär,
ty när lät världen kärleken blomma?
Nej, den bröt den, stadd i sin knopp ännu,
och vi kände snart både jag och du,
hur världen gjorde oss kalla och tomma!

1891.

Midsommarnatt.

Drömmande jag på verandan sitter:
genom nätfint löfverk fjärdens glitter,
och från andra stranden gökens rop.
Re'n i öster börjar ljuset flöda,
medan västern ännu synes glöda —
dag och natt de smälta nu ihop.

Ljusets natt — om så jag får dig kalla —
hur du lyckliggör, förbrödrar alla,
kärleksfullt du lägger hand i hand!
Det är då vårt bättre jag befrias,
liksom vore du en ny Messias
ifrån allförsonarns ljusa land.

Natt och dag . . . det mörka och det ljusa!
Tystnen, stormar, som i tiden brusa:
en gång . . . en gång också stunden slår,
när de stora och de små försonas,
då en enda makt i allt betonas —
kärlekens, som öfver mörkret rår.

1890.

Ett hem!

Hvad finns väl högst på denna jord ändå,
om ej ett hem, en liten egen vrå,
där undan lifvets storm du söker hamn
i modersarmar eller hustrufamn.

När du som gosse riktigt trött dig lekt,
hur godt det kändes att till sömns bli smekt,
få somna, se'n din aftonbön du sagt
och kära händer täcket kring dig lagt.

Hur mången gång, när du har blifvit man
och du för sorg och tvifvel ro ej fann,
den visan i ditt öra gick igen,
med hvilken mamma en gång söft sin vän!

I mörka stunder, när din ande böjs,
mot minnets stjärnor dina blickar höjs —
en af dem klarast skall i natten stå,
det är ditt barndomshem, som vinkar då.

Men hård är striden. Ensam kämpar du —
ej någon delar dina sorger nu,
ej mera någon liten kvinnlig hand
från pannan stryker molnet bort ibland.

Och när du kommer hem om kvällen trött,
se'n du om dagen kalla hjärtan mött,
tom står din våning, inga glada skratt
och ingen mun, som kysser ömt godnatt.

Ett hem, ett hem — det är ditt drömda mål,
det ger din hjärna tankar, viljan stål —
ett hem, en famn, där du kan hvila ut
från stormarna, när mödans dag är slut.

1890.

När jag skall dö.

När jag skall dö, jag bedja vill
en flicka vid min dödsbädd stå,
att, innan natten jag hör till,
en sista blick af dagen få.

En sista blick ur ögonpar,
som sluter inne solens glans
och gömmer allt hvad härligt var
och hvad i lifvet ljufvast fanns.

Och i ett vin, som gnistrar skönt
i solnedgångens gyllne brand,
jag tackar för allt godt jag rönt
af hvarje trofast brodershand.

Jag tackar för hvar vänlig ros,
som blommade bland törnesnår,
och finns ett annat lif, som tros,
till detta vid en kyss jag går.

1891.

Karlsten.

Där ligger på klippiga Marstrand
ett fäste, gammalt och grått;
från vallar, som mist sin bestyckning,
nu ljungar ej mera ett skott.

Det restes i ofredens dagar
och murades starkt och tryggt:
du ännu i stenen kan läsa,
att elfte Karl har det byggt.

Här pröfvade svensk och norrman,
klingor och korsgevär,
och Tordenskjolds kulor sprängde
de starka murar i sär.

Men fanor, som en gång fläckats
af bröders rykande blod.
nu vakta gemensam lycka
med frihet som riksklenod . . .

Det gamla Karlsten där uppe
drömmer ej mera om strid —
det ser med vänliga ögon
på folkens fredliga id.

Det varnat i senhöstnätter,
med ledljus från tornets krön,
för skär, där i brottsjön seglarn
har stammat sin sista bön.

Det ler nu i vintersolen,
när fisket riktigt slår till
och ångarn, med isade vanter,
passerar, lastad med sill.

Det fröjdas djupt i sitt hjärta —
ty fästet ett hjärta har,
som en gång pinadt och sargadt
af fångars förbannelser var —

Det fröjdas nu åt den lycka,
som vuxit upp kring dess fot:
med fiskarn, som byggt på klippan,
det äger gemensam rot.

Och om du i mörka kvällar
en suck ur dess inre hör,
så, tro mig, är det blott vinden,
som mellan vallarna dör.

1889.

Farväl, sommar!

Höstens röda astrar redan lysa,
vittnande, att sommarns dagar gått,
att de fria fjärdar skola frysa,
böljans sånger bli en saga blott.

Genom blekblå luft på svarta vingar
hän mot söder ställes svalans flykt,
och det sista kvittret re'n förklingar
kring det näste hon i nordens byggt.

Sakta dalande likt gyllne flingor
bladen falla öfver höstlig stig —
nakna grenar, liksom dragna klingor,
emot aftonhimlen teckna sig.

Och du tar farväl af kära ställen,
som du sett i yppigt sommarljus,
och du tycker dig i sena kvällen
höra gråt ur fjärdens dofva brus.

Sommarn dör. Den sista rosen slocknar,
fjäriln domnar under frostens kyss,
nattens mörker till en bårdduk tjocknar,
där som vårens stjärnor lyste nyss.

1892.

Minns du?

Af syrenernas snö och konvaljernas doft
jag ville dig sända en hälsning i dag
så jublande frisk som lärkornas slag,
när de sjunga där uppe i blånande loft.

Minns du? . . . Då liksom nu det var blom-
mande vår,
då liksom nu var det glitter och sång,
när vi gingo tillsammans den väg jag nu
går
och drömmer om allt — allt som varit en
gång.

O, där inne stod skogen i skimrande prakt,
och bofinken byggde i hagtornet bo,
och bäckarnas sorl ljud förtrollande skönt,
när vi svuro hvarandra ungdomens tro.

Sedan dess — sedan dess ha vi skilts från
hvarann,
men den saliga stund, då i vaknande vår
vi möttes en dag bland de blommande snår,
som en stjärna för oss under sorgerna brann.

1885.

Dolores.

Där under solvarm gyllne himmel
gitanan i mantilla går,
och kastanjetter takten knäppa
till dans i Andalusiens vår,

där kom en vacker dag till världen —
det är sennorans egna ord —
en liten unge, brun och svartögd,
för positivet enkom gjord.

Hvad hon var gränslöst ful, den lilla!
Och mager se'n! Två ögon blott,
två långa ben och ett par armar,
som visst en svulten björn försmått.

Men åren gingo, flickan växte,
och hyn en skiftning fick i gull,
och varm blef blicken som en smekning
och midjan smärt och barmen full.

I början blef det till att tigga —
hon skulle annars dött af svält —
se'n såldes blommor i Sevilla
med hållning som det kronor gällt.

De svarta ögon stulo hjärtan
flinkt, som zigenarn stjal en börs,
men kom en man dem allt för nära
de sade: rör mig, om du törs!

Och ingen tordes, ty försöket
slog illa ut i alla fall:
en liten örfil, kraftigt gifven
af späda fingrar, genast small.

En vacker dag förblef hon borta —
man såg af flickan ej en skymt —
men på kaféerna det sades,
att med en baryton hon rymt.

Ja, sången stulit hennes hjärta —
hvad hon ej gett för myntadt gull,
och ej för siden och juveler,
hon sångarn gaf för kärleks skull.

* * *

Syntes dessa svarta ögon glimma,
när cigarrök som en ljusblå dimma
mellan scenen och salongen låg,
hörde du de varma sånger flöda
öfver läppar, svällande och röda,
Guadalquivir du i tanken såg.

Här för unga snobbar och kokotter
sjöng om kvällen Spaniens mörka dotter,
sjöng på hufvudstadens Tivoli.
Men där låg dock under toner klara,
under söderns eld, den underbara,
likt en suck, ett drömmande: *förbi!*

Såg hon, klädd i siden och paljetter,
Andalusiens dunkla stjärnenätter,
toreadorers kamp och tjurars död?
Kanske krympte hennes hjärta samman
vid applåders storm, publikens gamman?
Fattig var hon i sitt öfverflöd.

Fattig! — Han, den förste ödet sände,
han, som hennes blod i lågor tände,
slet i trasor hennes vackra dröm.
Därför krossar hon med fina fötter
männens hjärtan, som man krossar nötter,
ler och hvisskar: om du kan, så glöm!

1892.

Honny soit qui mal y pense . . .

Var det glansen från hennes gyllne hår,
var det djupet i blicken, den underbara,
eller rösten kanhända, varm och sonor?
På det kunde aldrig riktigt han svara.

Men han kände, hur säkert i nätet han satt,
hur till roten hjärtat var tändt af flamman,
hur hon växte i dagens tankar, i dröm om natt
med hans unga svärmande hjärta samman.

Och när han såg hennes smärta gestalt
i pälsverk svept eller i baldräktens siden,
han blef som förhäxad och glömde allt,
sin egen ställning, hemmet och tiden.

Hans egen ställning och hennes — ack,
de voro skilda, som sol och måne:
han var poet, hade sliten frack,
och hennes pappa gods ner i Skåne.

En adlig fröken och en poet —
det är två saker, som alls icke rimma.
Ty, om än man längtar, man når, som ni vet,
ej himmelens stjärnor, hur nära de glimma.

Men det finns mellan svärmande hjärtan två
ett band, som ej pappa lärt analysera,
en kraft, som drar mot det svindlande blå —
förnuftet må aldrig så skarpt protestera!

* * *

I ett växtrum, där fjärran musiken man hör,
där fontänen melodiskt plaskar och stänker,
där ingen — ja, ej ens betjänten stör,
om man svärmar en stund eller tänker —

Där, medan de hvilade efter en vals,
den vingade guden smög in helt försåtligt
och lät kring en bländande, svanhvit hals
två frackärmar smygas — det var ju förlåtligt!

Där stodo de vackert! Hvad gjorde de då?
De kysstes . . . och länge, det kan ni väl tänka.
Men växterna tego. Och helt *comme il faut*
fontänen lät snabbare pärlorna stänka.

Men saken var känd. Hvad som en gång skett,
det kunde ju ingen i världen förhindra.
Det säges också, genom tårar hon lett
så ljuft,* som när vårnattens stjärnor, de
tindra . . .

* * *

Olyckliga de voro båda två.

Han, en poet, blott kunde dikter skrifva;
hon hade endast kyssar till att gifva —
hvad skulle väl som gift man lefva på?

Ty för att giftas fordras rum och mat
och möbler sedan jämte kläder;
man lefver ej på rim och vackert väder,
hur kär man är och fin och delikat.

Och skiljas? Aldrig. Hellre döden!
Att dö tillsammans, slockna samma stund
som solen blödde öfver fjärd och sund
sitt eget hjärtblod — aftonglöden!

* * *

Få flyga in i västerns gyllne sky . . .
få skåda andra soluppgångar gry . . .
eller för alltid sofva, blifva stoft,
ge liljan näring och ge rosen doft!

De voro unga, svärmiska och veka,
då dör man lätt, när man af kärlek dör,
då är det ljuft med själfva smärtan leka;
vid grafven sedan dikten gör honnör . . .

* * *

I ett hotellrum vi dem återfinna;
på bordet, ibland rosor, ljusen brinna,
champagnen pärlar, hvad som finnes bäst
står dukadt fram till kvällens hedersgäst

Och det är döden. Under rosor röda,
som tyckas liksom blod på duken glöda,
revolvern ligger laddad, blank och fin
och väntar på en annan dryck än vin.

Hon syntes blek, men också sällsamt fager
i denna dämpade och mjuka dager;
i gyllne håret bär hon myrtenkrans,
och blicken har en varm och fuktig glans.

»Min älskade!» De tvänne orden blott
ha ännu öfver deras läppar gått;
»min älskade!» i tonfall djupa, milda,
i tonfall, stormande och febevilda.

Med aftontåget hit de reste ut;
de efter ensamhet och tystnad trådde,
där ingen dem i sista stunden nådde —
tids nog när allt . . . när *allt* var slut.

Han fyllde glaset. Liksom nedsmält gull
champagnen sjöd och skummade där inne:
en rosengård var världen, öfverfull
af väna blomster — nästa stund ett minne!

»Det fagraste, som lifvet skapt, han fått;
hans dröm om skönhet verklighet var vorden;
i nästa ögonblick där small ett skott,
och hvad han dyrkat fanns ej mer på jorden.

»Men innan dess» — han hän till fönstret
gick —
»men innan dess en sista — *sista* blick
på all naturens härlighet, på våren —
dit ut, förr'n döden lade dem på båren!

»Där susar björk, där sjunga bäck och våg,
och tusen blommor dofta nu i vatten —
farväl, de skulle säga skog och vatten,
ett långt farväl, när man ej mer dem såg!»

* * *

Det var en förtrollande juninatt,
och småstaden sof och drömde,
men glittrande vågor lekte ta fatt,
och i snåren skogsran sig gömde.
De sjöngo så sakta, det ljud som musik
öfver doftande marker och speglande vik:
kom hit in, här finns glömska i skogens ro —
kom hit in, vi bygga af mossa ert bo!

Öch de lyssnade båda, mun emot mun,
och unglodet började tala.
Nu syntes dem döden mörk som en brun,
men lifvet kunde hugsvala.
Och de vandrade långsamt i doftande vår
in bland de daggstänkta, hviskande snår:
kom hit in, här finns glömska i skogens ro —
kom hit in, vi bygga af mossa ert bo!

* * *

Allsvåldiga natur! När dagen grydde
och lärkor jublade och allting lydde
den makt, som heter ungdom, friskhet blott,
gemensam bädd de då i skogen fått.

Och rodnande sitt anlete, det fina,
hon gömde vid hans bröst,
och skälvande af fröjd ljud hennes röst,
när hon såg fjärden glittra, solen skina:

»Jag lefver då! Och döden, dröm den var —
revolvern, blodet, kistan spöken bara.
Men i mitt hår finns myrtenkransen kvar —
jag ber dig, älskade, o, låt den vara!

»O, låt den vara! Hvad än komma må —
bekymmer, sorger, nöd jag kan fördraga,
ty skönare finns ändå ingen saga
än den att lefva och att vara två!

1892.

Upp!

Slut med alla kärlekskväden —
andra sånger vill jag sjunga,
fram ur mina dikter skola
stormar flyga, blixtar ljunga.

Länge nog jag krafter slösat
på att forma välljudsveka,
stämningfulla kärleksstanser,
skapade att kvinnor smeka.

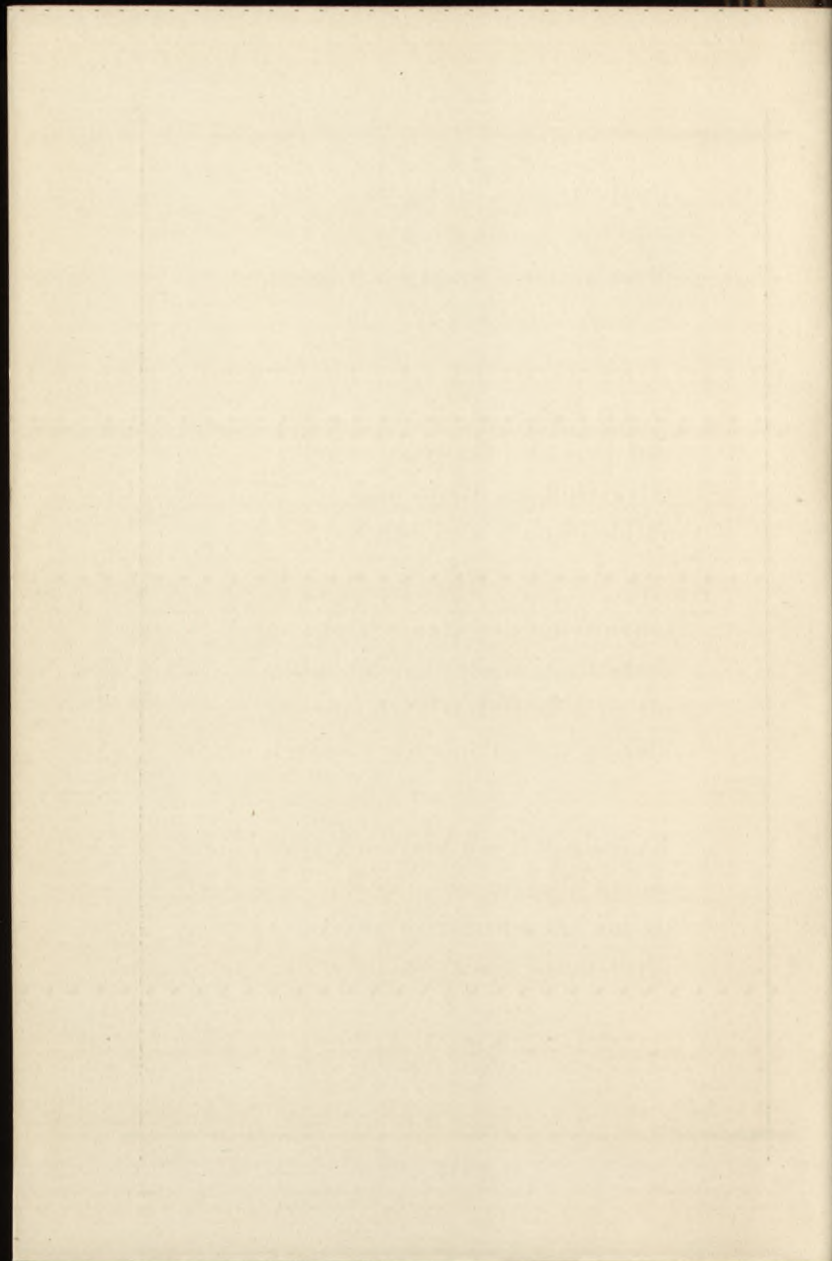
Upp! Igenom luften susa
ord, som kunna döda väcka,
öfver världen, svept i skymning,
sorgsna frihetsfåglar sträcka.

O, ert skri från mörka stormmoln,
smärtans skri skall sången tolka —
gifve Gud, med fria själar
världen kunde den befolka!

Gifve Gud, den kunde väcka
detta njutningslystna släkte,
att ur sekelslutets skymning
klar en annan morgon bräckte!

Kvalmig luft nu världen trycker,
mörka skuggor solen hölja —
då må sångens friska vågsvall
öfver dufna andar skölja!

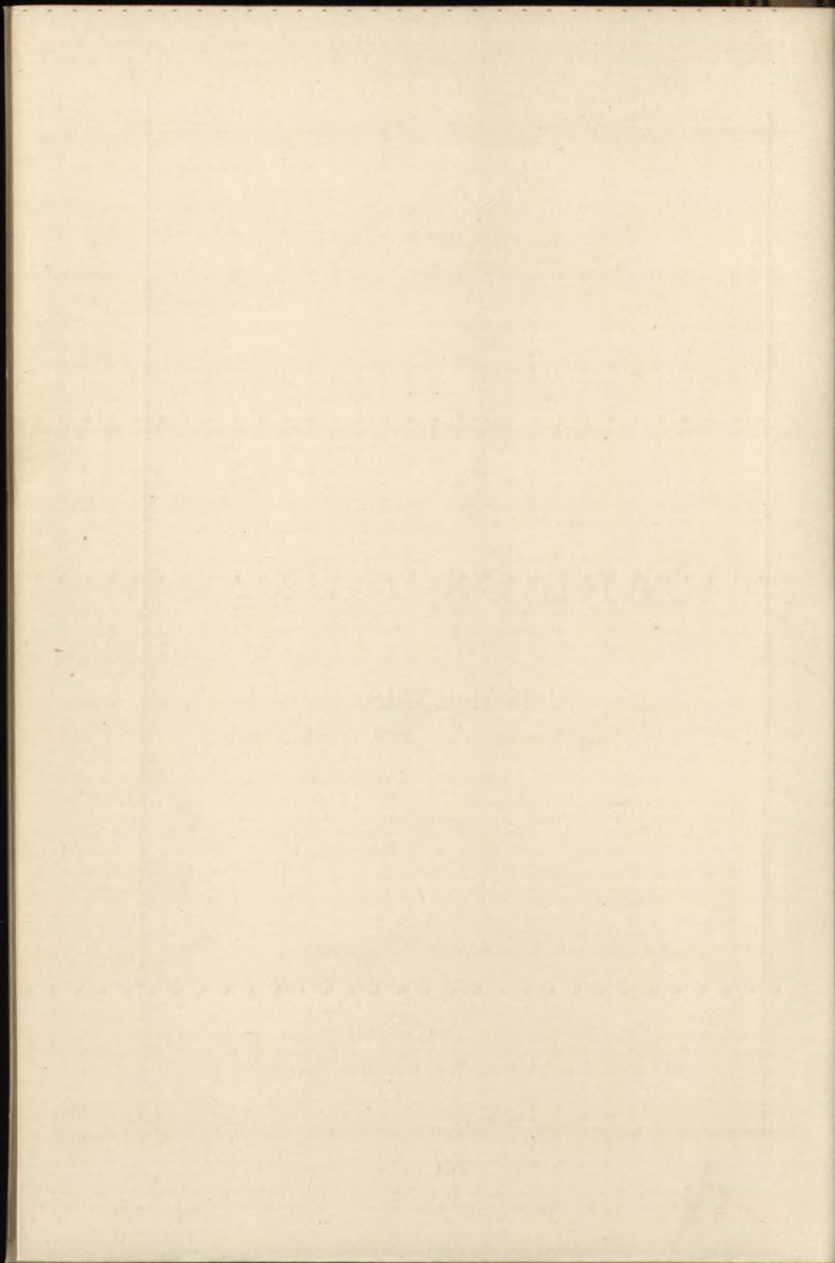

JILL

CARL SNOILSKY

1841—1891.

Hvar svensk som håller dikten kär
och älskar högt sitt modersmål,
så klart som himlens stjärnehär
och stolt som klangen utaf stål,

skall säkert hylla varmt i dag
den skald, som från sin första sång
i lyran grep med mästartag
och hjärtan vann på samma gång.

Hans ungdoms diktning, blodfullt stark,
hur tog den ej vår själ med storm!
En söderns ros ur lavamark
den växte skön till färg och form.

Det var en sällsam glöd däri,
som tanken lätt tillbaka bar
till Masaniellos hämndeskri,
när spanskt Neapel ännu var.

Och i Sorrentos stjärnenatt,
när näktergalen sjöng så vekt,
i dröm försänkt, det säges att
han visor fram ur lyran smekt.

Men i naturens helgedom,
där callan härmar nordens snö,
han längtade en kväll från Rom
till hvitklädd skog och frusen sjö.

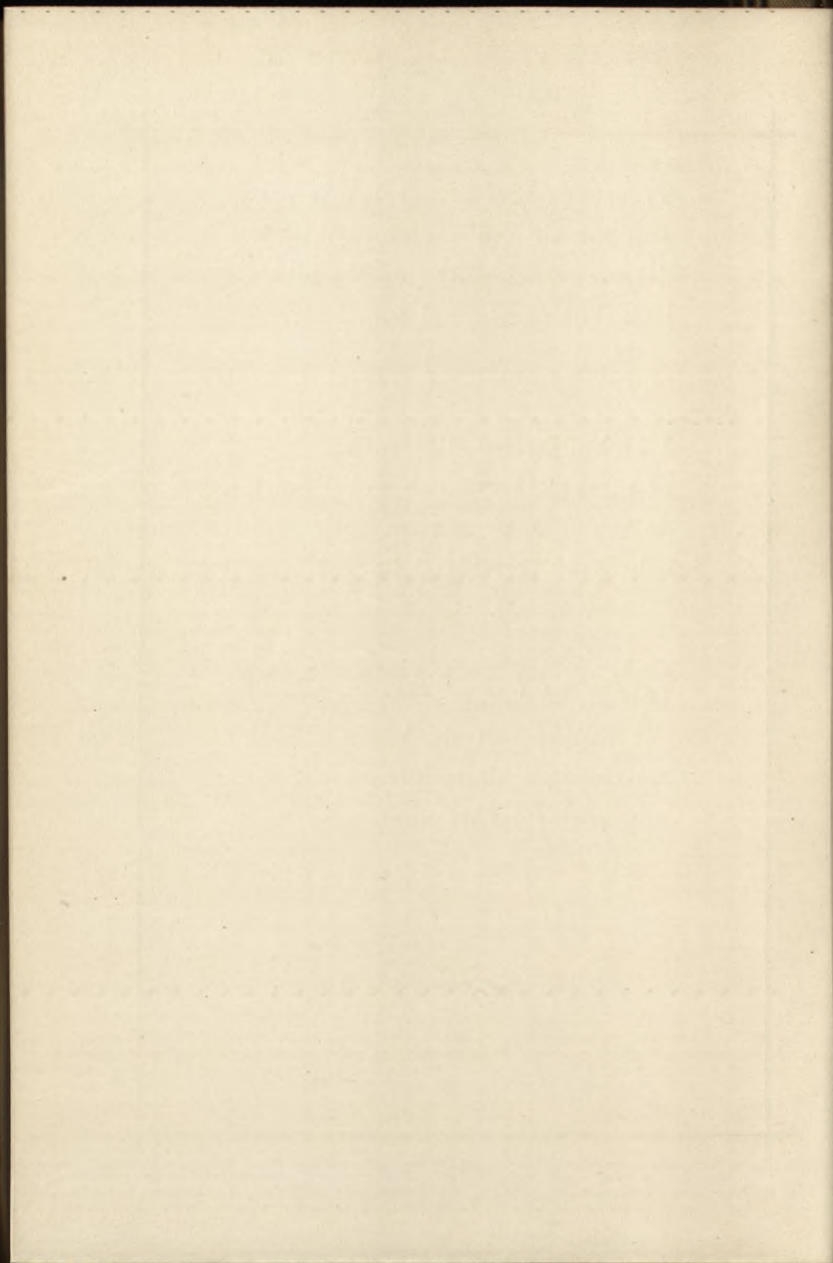
Ty svensk han är. I hvarje dikt,
som rör sig om vår stormaktstid,
det svenska lynnet gör sin bikt,
i markna'ns vimmel som i strid.

I älghudskyller eller rock
af mörkblått tyg och enkel snitt,
de äro män ur samma flock
och deras fosterland är ditt.

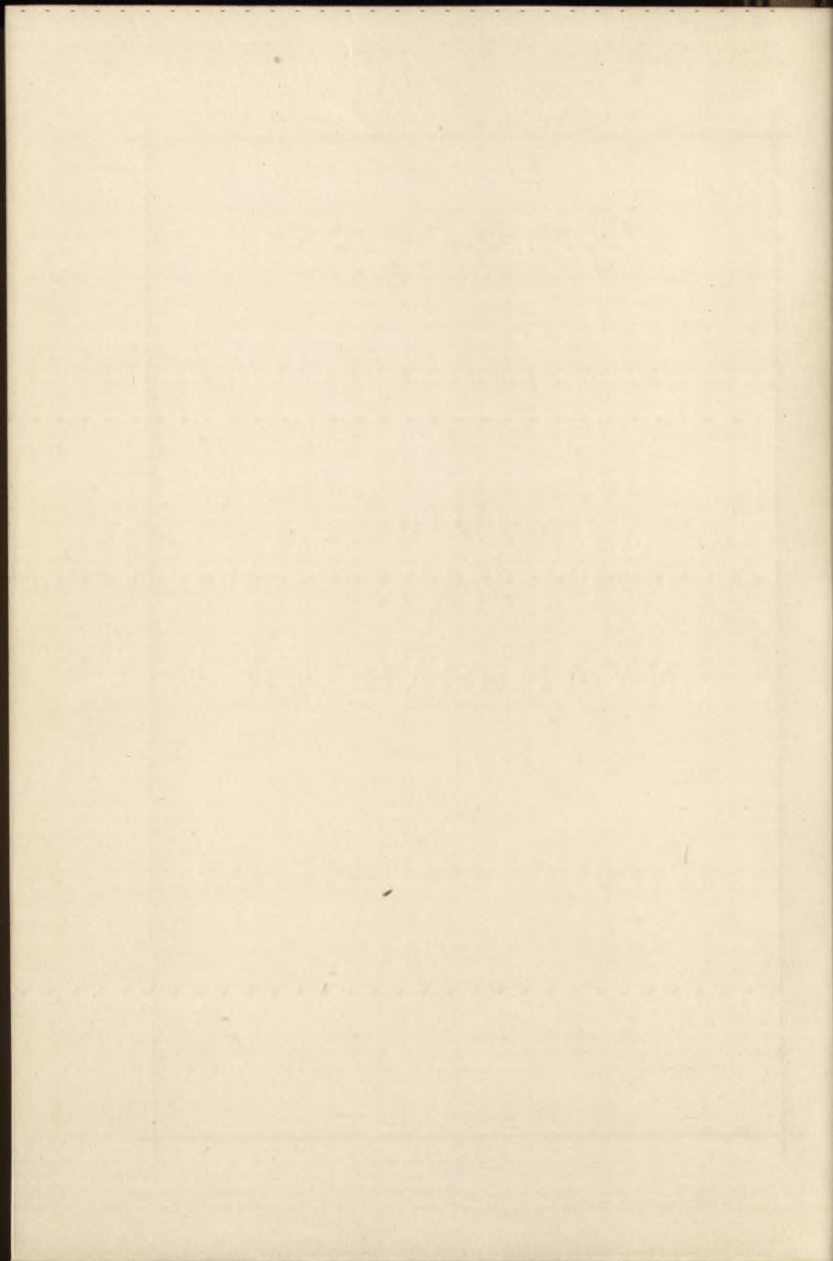
Och än så länge svenskan har
sitt välljud och sin klang af stål,
hans sånger skola lefva kvar
som pärlor i vårt modersmål.

1891.

JUL.
och
NYÅRSSÅNGER

Julens ängel, du, den ljusa, blida,
vida
dina vingar sträck i julenatt!
Bida
må du som en hoppets ängel
vid den tröskel, sorgen ständigt satt.

Frusna hjärtan må i natt du värma,
nära
dem barmhärtighetens bord!
Fjärma
lidandet, förvisa sorgen
för en timma från den arma jord!

Julens alla vackra klockor, klingen,
ringen
kärlek öfver land och haf!
Ingen
må i natt den andre hata,
ingen vara herre, ingen slaf!

Genom vinternattens mörker tunga

sjunga

änglarne ännu som förr,

sjunga

»Ära vare Gud i höjden, frid på jorden!»
framför krubbans dörr.

1890.

II.

Rakt upp mot himmel, gnistrande blå,
från palats och stugor rökarna gå —
nu är julen kommen till Norden!

Och i furstekök och i bondespis
nu kokas det doftande gröt af ris
till de grenljusbelysta borden.

Nu fira vi jul — denna signade tid,
som kommer i mörkret med ljus och frid
och vaggar med barndomens minnen
ett ögonblick alla sorger till ro,
att, när granen tänds i ditt eget bo,
det veknar i hårdaste sinnen.

Så ställ dig vid fönstret i vinternatt —
rundt om dig klinga ju barnens skratt,
och inne är fröjd och trefnad —
så ställ dig vid fönstret och skåda ut
och tänk dig, om ock för en kort minut,
att i mörker går fram din lefnad.

Tänk, att du irrar på snöhöljd stig,
att vänliga stjärnor ej lysa dig,
att ej hem dig väntar för natten —
den natt Han lades på krubbans strå —
Han, som gaf skydd åt de arma små
och åt de törstande lifsens vatten.

Och djupt i ditt hjärta en röst du hör —
en stämman som sjunger ur änglarnes kör:

dig öfver din broder förbarma!

Se, julnattens stjärna lyser så klar —
stätt upp att hjälpa och redo var
att dela ditt bröd med de arma!

Se, världen är mörk, gå ut med ljus,
gå ut med glädje till fattigmans hus —
då julen välsignelse bringar.

Och klarare brinner ditt julträd då
och varmare blicken hos dina små,
och fagrare julhymnen klingar . . .

1889.

III.

På skimrande ljusa vingar,
i oskuldens fagra skrud,
du kommer vid klockors ljud,
när hymnen jublande klingar:
ära — ära vare Gud!

O jul, som ett skimmer du dröjer
från flydda, hägrande år,
från barndomens solljusa vår —
och därför mitt hufvud jag böjer,
när nu vid min tröskel du står.

Träd in i min skumma kammar
och klarhet i mörkret sprid,
att hjärtat, hårdnadt i strid,
när julnattens stjärna flammar,
får åter sin barndomsfrid!

1891.

IV.

Kring öppen graf på milsvid slätt
i snön stod folket packadt tätt.
Och alla klockor hördes gå —
till jordafärd de ringde då.

Ju närmre denna graf jag kom,
för hvarje steg det tycktes, som
jag gick ett haf i uppror mot,
en storm af röster — jubel, knot.

Och ned i grafvens mörka famn
en kista sänktes utan namn;
på plåten blott ett årtal stod —
det sken som sol, det brann som blod.

Och tusendens förbannelser
och tusendens välsignelser
de följde denna kista åt
på hennes sista, skumma stråt.

Jag sprängde hopen med min arm —
vid årets graf jag stod helt varm:
— Stäm upp, godt folk, en jubelsång,
af rosor bringen mig ett fång!

Ej smädelser få ljuda här,
ej jämmer — jubel jag begär!
Här finnes icke någon död,
här blommar lifvets fulla glöd.

Ett år, som gått, er närmre för
den tid, då våldet en gång dör,
då broderskapets fria band
skall binda samman land vid land.

Ett år som gått — framåt, framåt
på bildningens och ljusets stråt!
Bakom oss mörker, våld och strid —
framför oss sanning, rätt och frid!

1889.

V.

Hör du nyårsnattens klockor klinga,
lyssnar du så spändt; du vet, de bringa
sorgens mörker eller glädjens dag,
och du räknar sakta klockans slag.

Tolf. Det gamla året är ett minne,
och det nya är nu redan inne;
tiden åter vid din tröskel står —
ve, om gamla året tomhändt går.

Se, det sträcker bedjande fram handen —
genom nattsvart tinglas rinner sanden:

»Gif mig, barn, det goda som du gjort,
skynda, snart sig sluter tidens port.

»Gif mig, barn...!» De skarpa dragen vekna,
stämman skälfter. Dina läppar blekna,
när du måste säga ordet ut:

»Gå så fattig, som du var förut!»

Såg du blicken? Intet gubben sade,
men i stället blicken tungor hade:

»Ve dig, barn, om bort i natten så
från din dörr jag måste tomhändt gå!

»Har du intet . . . intet till att gifva?
Låt ett vänligt ord då gåfvan blifva,
blott en vänlig tanke till och med
lägg som skänk i gamla händer ned!»

Och han ber så ödmjukt. Men du tiger.
Då på fårad panna vreden stiger:
»Tag då, hårda hjärta, tidens skänk —
detta lilla enda ord: *betänk!*»

Och när ut det sagts, är han försvunnen —
borta, som en bäck i sand förrunnen —
men han kommer inom natt och år,
när som tolf i tornet klockan slår.

Och han beder dig på nytt att skänka —
ej juveler, kronor ej, som blänka,
men en fattig liten handling blott —
ett bevis på att du har gjort godt.

Och om gåfvan gifs, hans blick då blänker,
åt ditt sjuka hjärta frid han skänker,
och där bort han öfver marken går,
växa rosor . . . rosor i hans spår.

Och en natt med drag, oändligt blida,
stannar han med döden vid din sida,
sluter stilla dina ögonlock,
hviskar: sof! — du hade hjärta dock!

1890.

VI.

Jag gick igenom tyst och ödslig skog,
såg ofvan granar himlens stjärnljus
glimma;
i något fjärran kyrktorn klockan slog
det gamla årets allra sista timma.

Så djup var klangen. Nästan andaktsfull
jag lyssnade i skogens djup till slagen,
som bådade, när solen rann i gull,
det nya året med den nya dagen.

Det nya året. Jag i tanken såg
ett tusental af hem, där nu i natten
en stämmingsfull och vek sordin det låg
på ord af allvar — tystnat hade skratten.

Det nya året genom hemmen gick —
osynligt väl, men hvarje hjärta kände
betydelsen af detta ögonblick,
och samma fråga allas läppar brände:

»Hvad skall du ge?» Och sedan kom det: 'gif!'
En bön, som icke taltes ut, blott tänktes.
»Gif guld . . . gif ära . . . blott min vän förblif!»
Och hoppets färger öfver lifvet stänktes.

En hvar sin dröm såg fyllas af det år,
som kommit nyss vid klockors klang till världen;
det skulle hela djupa hjärtesar,
det skulle tända eld på fattighärden.

Det skulle skänka ordnar åt ett bröst,
ge bleka kinder hälsans skimmer åter,
det skulle trösta med en moders röst
ett vilsefaret stackars barn, som gråter.

Allt bad man om. All världens yra fröjd . . .
och guld, som kunde framgångar betinga. —
Hur mången bad väl: låt mig vara nöjd,
om hvad du skänker, nya år, blir ringa!

Hur mången bad för *andras* lycka väl,
för nödens barn, de sorgsna och betryckta,
hur mången bad om ungdom för sin själ,
när håret hvitnar under år, som flykta?

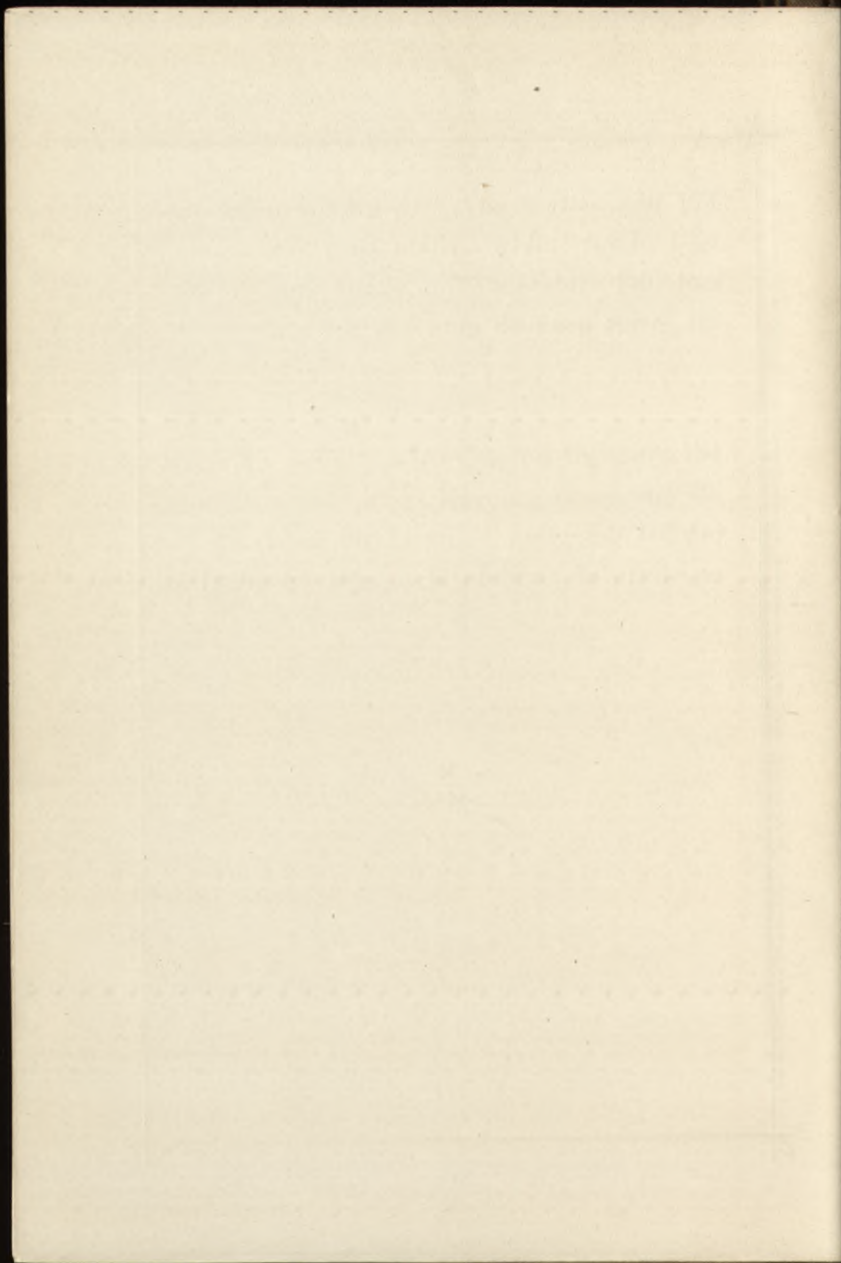
Hur mången bad för detta kära land,
som nu i natten låg inför mitt öga
med frusna strömmar, liksom silfverband,
och djupa skogar under åsar höga?

För dig, mitt land . . . O, gif, du unga år,
mod åt ett släkte, hvilket trött syns famla
mot idel njutningar, om ej det går
att girigt guld på guld i högar samla.

Gif mod, gif annan syn på tingen, du,
slå egoismens guldkalf ned i sanden
och låt det blåsa — det är tid ännu —
en storm af ungdom öfver nordanlanden!

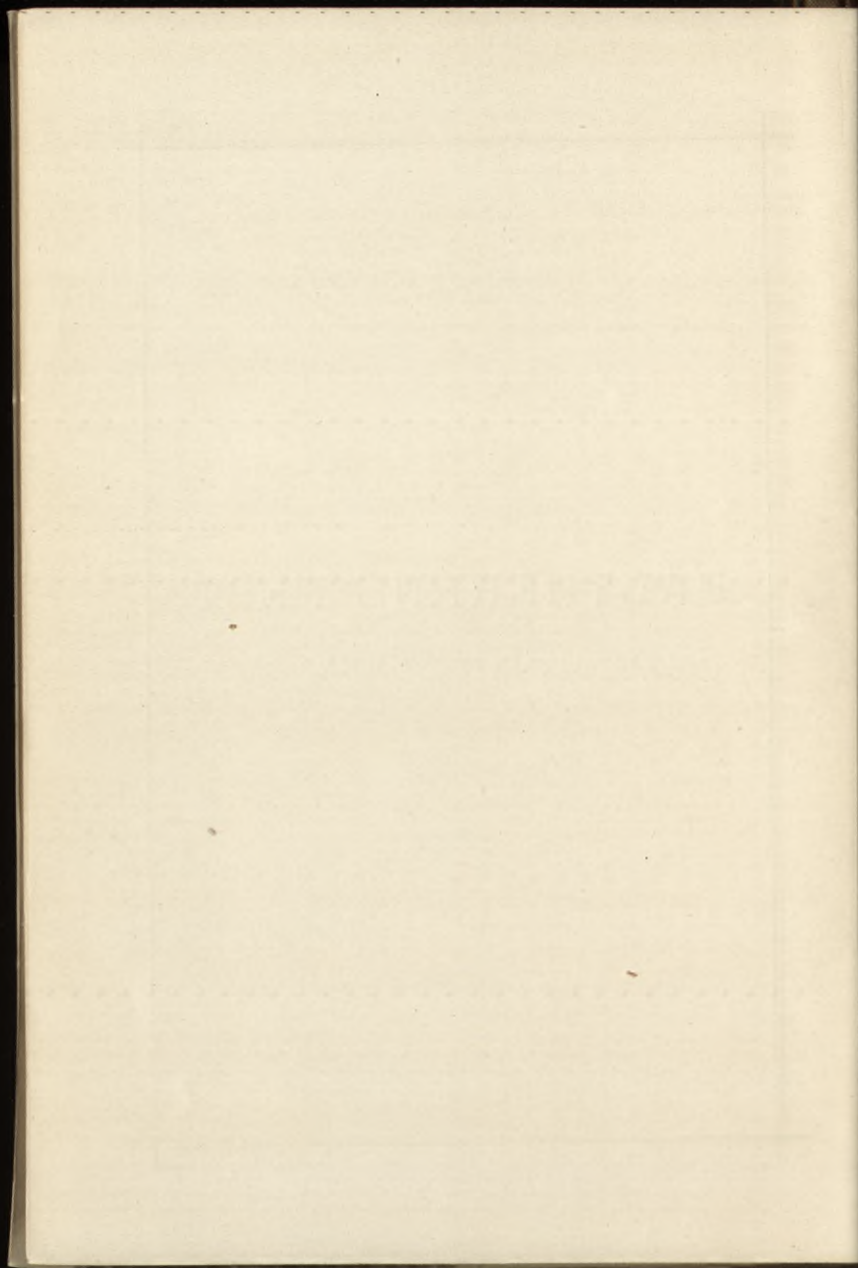
1891.

FÄLTHERRNS FEST

EN FANTASI FRÅN TRETTIOÅRIGA KRIGET

Det var en mörk och tung oktober natt.
I spetsen för ett tusen tappra lansar
på askgrå hingst i sadeln stolt han satt
med kejsarns vapen inbrändt på sitt pansar.

Han tagit in med storm fiendtlig stad,
och nu vid pukslag och trumpetfanfarer,
när folket ångestfullt i templen bad,
han ryckte in med segrande standarer.

Vid hvarje hörn i trafvar lågo lik,
och gatans stenar voro blodbegjutna,
och husens trappstensgafflar sönderskjutna,
och luften fylld af jämmerrop och skrik.

Ej sten man skulle låta uppå sten —
till plundring åt sitt folk han lämnat staden,
och elden redan speglade sitt sken
i spetsbågsfönsterna på slottsfasaden.

Kring torg och gator soldatesken strök,
vild som en tiger, sluppen ut ur buren,
och öfverallt det stank af blod och rök,
och nunnor skändades mot klostermuren.

Här Luther och madonnan vägde jämnt,
här inför segrarn voro alla lika,
guld och juveler togos från de rika,
och dibarn knekten spetsade på skämt.

Och blodet flöt i kapp med drufvans strömmar,
man drack ur kalkar, slogs om helgonskrin;
vallonens grymhet, eggad genom vin,
lät alla lidelser få fria tömmar.

Och lugn förbi allt detta fältherrn red;
han höll på krigets rätt och lät soldaten,
från öfversten till simplaste kroaten,
få plundra fritt, om bara käckt han stred.

Men småningom, när han såg vinet rinna,
såg nakna kvinnor i sin fågrings vår
med vilda blickar och med upplöst hår,
hans mörka ögon började att brinna.

»Så upp till slottet! Innan elden når
dess marmorsalar, vill en fest jag gifva,
som skall, så länge världen ännu står,
ej öfverglänst af någon annan blifva!

»Fort, samlen hop hvad staden fagrast har
af borgardöttrar och af adelskvinnor;
den skönaste af dem jag ensam tar —
de andra ger jag er till älskarinnor!»

* * *

En praktfull slottssal uti ren gotik;
konstnärligt måladt lyste hvarje fönster,
och skåp och stolar uti nürnbergskt mönster
sig speglade i golfvets mosaik.

På salens väggar, snidade i eke,
porträtter af en furstesläkt man såg —
där syntes män, allvarlige och bleke,
och öfver bröstet riddarkedjan låg.

Där strålade i pärlsatt sammets-hufva
högättad fröken med en hy så skär
som färgen, hvilken skogens vildros bär,
och blick så varm som söderns heta drufva.

Längs hela salen hängde vapen tunga,
i nischerna man rustningarna ställt,
som burits vid tornerspel och i fält
och märken buro efter lans och slunga.

Nu var här dukadt till ett festligt gille,
och bordet dignade af kannors mängd.
Hofmästarn, för att undgå att bli hängd,
sitt bästa gjort — gjort allt hvad fältherrn
ville.

»Slå i och drick!» var lösen denna stund,
och ingen här i laget lydnad glömde:
i bågarns gyllne rundel drufvan tömde
sitt starka blod från Rhen och från Burgund.

På bordet denna natt ej brunno ljus:
där nedanföre staden stod i lågor,
och röken vältrade i mörka vågor
från tända kyrkor och från brända hus.

Nu slogos salens dörrar upp med larm,
och facklorna sitt röda skimmer stänkte
här på en hjälm, där på ett svärd, som
blänkte,
bredvid ett harnesk sågs en blottad barm.

Ett koppel hundar, hvilket vädrar hinden,
nu liknade det muntra dryckeslag,
och upp mustaschen ströks med välbehag
att kyssa snart den mjälla jungfrukinden.

Och här fanns ungt och kostligt villebråd!
Svartögda skönheter, som tycktes stamma
från Orienten, och i blickens flamma
låg gränslös vällust eller stora dåd.

Blondiner veka, som af fruktan skälfd;e;
likt guldstoff håret öfver pannan låg,
och under ögonbryn, som fint sig hvälfd;e,
i blåa sjöar tycktes det man såg.

Brunetter trotsiga, med grop i kinden,
pärlhvita tänder, spänstig barm
och blick, som glänste solskensvarm,
och fot att dansa kapp med vinden.

Ett praktfullt byte höfdingarne fått.
De sutto där, af ruset nästan slagne,
och stirrade förbländade, betagne
på denna fågring i förhärjadt slott.

Då slet sig lös ifrån en mörk vallon
en kvinna, ännu knappast tjuguarig,
i sorgdräkt klädd, smärt, högre rest, guldblond-
hårig,
furstinnelik till hållning och till ton.

Hon böjde knä tätt framför fältherrns stol,
och upp mot honom ögonen hon vände,
och när han såg på henne, sällsamt kände
han denna blick: den värmdes liksom sol.

Och när hon långsamt började att tala,
flöt hennes stämma lika mild och klar,
som om af Gud den henne gifven var
att dem som lida trösta och hugsvala.

»Barmhärtighet!» var hennes första ord.
»Du, stränge herre, som oss öfvervunnit,
hvad vill du mer? . . . Se, halfva staden brun-
nit,
och blodet ryker ifrån sköflad jord!

»Där ute stelnade på fallna skansar
nu ligga våra mäns och bröders lik —
som segrare, vid dånande musik,
du drog hit in med blodbestänkta lansar.

»Är du då icke nöjd med äran blott,
skall skammen dina stolta vapen fläcka?
Är det ej nog din törst i blod att släcka,
vill du med våldtäkt söla detta slott?

»Mitt slott det var, och det har höga anor.
Här inne stod det mången sångarstrid,
och priset alltid vann den skald därvid,
hvars sång likt bruset ljud i segerfanor.

»Men ingen fana, när den blåser ut,
kan klinga som en sång, om den i vecken
ett enda illdåd gömmer, ty den fläcken
är den, som bjärtast lyser fram till slut...!»

Hon tystnade, men dröjde ännu kvar
med blicken häftad vid den man, som hade
att på hvad nyss hon nästan hänförd sade
ge döden eller friheten till svar...

Om i sin fantasi han frambesvurit
den kvinna, han i drömmen endast nått —
just sådan för hans inre syn hon stått,
och samma drag den underbara burit.

Hans hemlands kvinnor, födda på den jord,
som söndersprängts af lavans heta strömmar,
väl ofta lyssnat till hans kärleksord,
men aldrig lyst som drottning i hans drömmar.

Den kvinnotyp han full af längtan såg,
när efter striden han på kvinnor tänkte
och öfver tältets öppning facklor blänkte,
furstinnans var, som vid hans fötter låg.

Just detta gyllne hår, som silké lent,
han velat omkring sina fingrar tvinna;
han velat se det som en gloria brinna
omkring ett äne som madonnans rent.

Och dessa ögon, djupa, underbara
och strålande med stjärnors stilla glans —
sitt lif han gifvit, om de speglat hans,
om deras afgud han en stund fått vara.

Och denna mun, skapt att befalla blott,
men sällsamt lockande till kyssar långa —
för en han gäfv'e alla sina slott,
sitt namn, sin ära sålde han för många.

Och nu, när i sitt våld han henne hade,
när denna drömda kvinna blifvit hans
och låg där i sin skönhets fulla glans —
att släppa henne då? — nej! ... nej! han sade.

Nej, tusen gånger nej! Om kejsarn bjöd,
om påfven hotade sitt bann att slunga,
han läte maktens alla åskor ljunga —
passionen blott i denna stund han löd.

Och dock...! När han sin blick i hennes sänkte,
där ödmjuk bön i mörka glober brann
och tårar i de långa fransar blänkte,
hans hjärta hviskade helt tyst: tyrann!

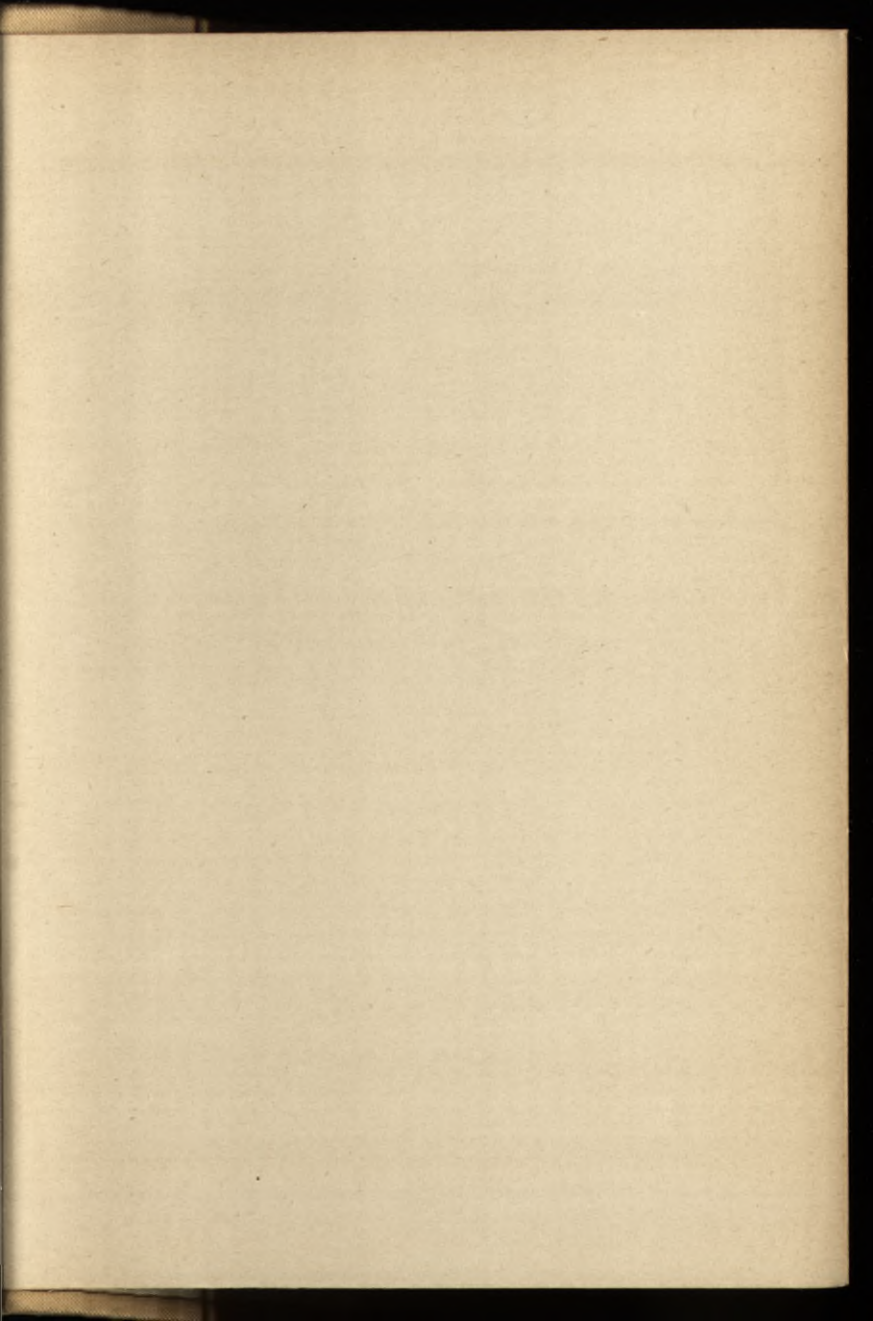
Och då i tvekan han ej längre dröjde,
besjäladt lyste hvarje anletsdrag,
när upp han sprang och grep i bågarn tag
och högt den gyllene klenoden höjde.

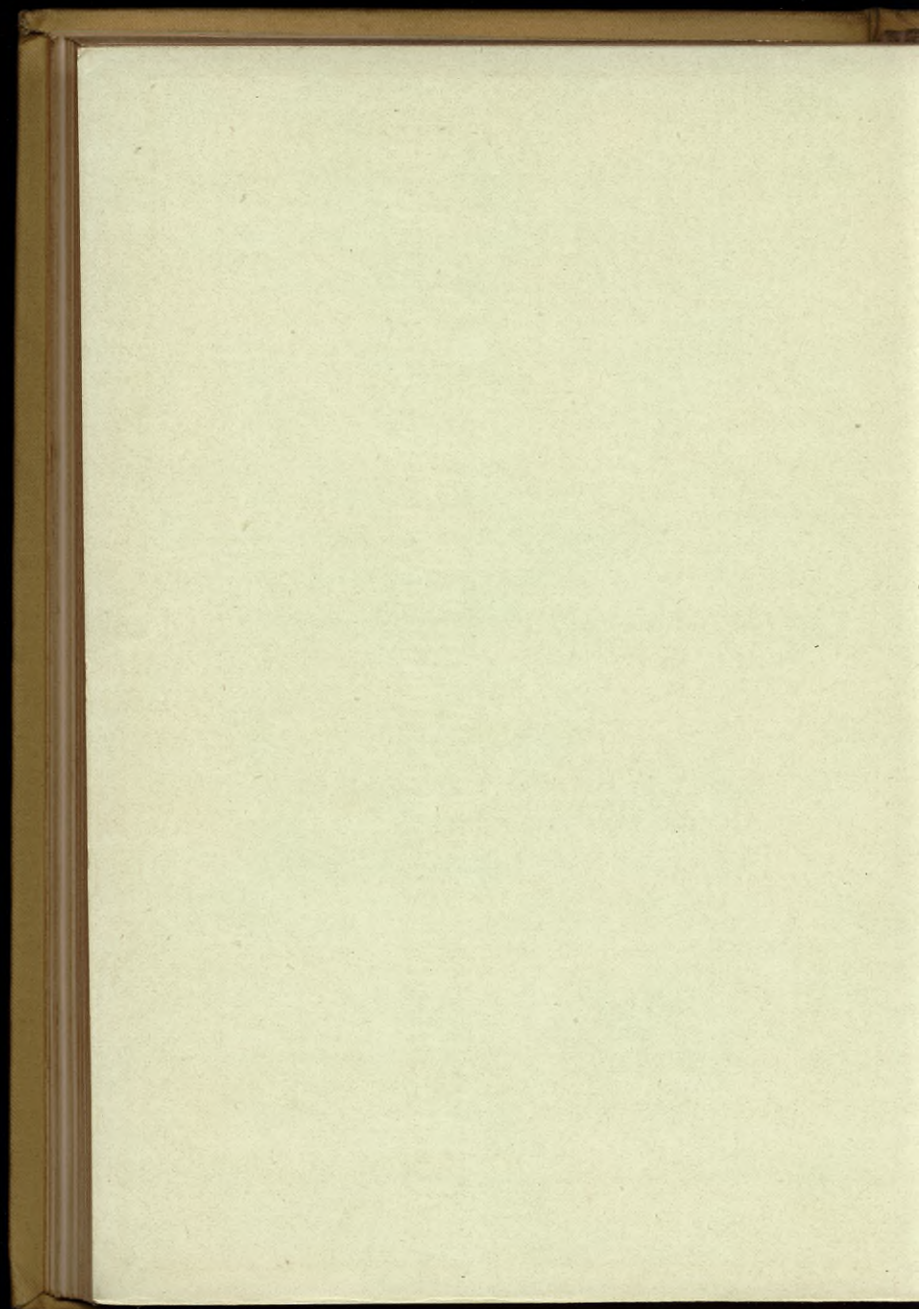
»Så sant mig hjälpe heliga Maria,
må detta vin i gift förvandla sig,
om, fagra slottsfru, ej jag bönhör dig! —
Soldater, gifven dessa kvinnor fria!»

Hon reste sig, hans hand hon sakta tog;
ur salen gick hon, klart belyst af lågor
från detta eldhaf som i röda vågor
emot oktobernattens himmel slog.

1892.

600251123

Göteborgs universitetsbibliotek

WILKINSON'S BIBLE
LONDON